

Steen Marquard Rasmussen:

Skalaer om psykisk arbejdsmiljø

Indhold

1. Indledning	3
1.1. Skalaens to forudsætninger	3
1.2. Konstruktion og beskrivelse af skalaen	3
1.3. Lokalisering af forhold, der gør en forskel	3
2. CBI	4
2.1. Personlig udbrændthed	4
2.1.1. Forudsætninger	4
2.1.2. Svarfordeling	5
2.1.3. Analyse	6
2.2. Arbejds-mæssig udbrændthed	7
2.2.1. Forudsætninger	7
2.2.2. Svarfordeling	8
2.2.3. Analyse	9
2.3. Forholdet mellem personlig og arbejds-mæssig udbrændthed	10
3. 3-dækker (mellemlig niveau)	11
3.1. Krav i arbejde: emotionelle krav	11
3.1.1. Forudsætninger	11
3.1.2. Svarfordeling	11
3.1.3. Analyse	12
3.2. Krav i arbejde: Krav om at skjule følelser	15
3.2.1. Forudsætninger	15
3.2.2. Svarfordeling	16
3.2.3. Analyse	16
3.3. Arbejdets organisering: Indflydelse	17
3.3.1. Forudsætninger	17
3.3.2. Svarfordeling	18
3.3.3. Analyse	19
4. Setterlind	19
4.1. Adfærdsmæssige stressreaktioner	19
4.1.1. Forudsætninger	19

4.1.2.	Svarfordeling	20
4.1.3.	Analyse.....	21
4.2.	Somatiske stressreaktioner	22
4.2.1.	Forudsætninger	22
4.2.2.	Svarfordeling	23
4.2.3.	Analyse.....	24
4.3.	Kognitive stressreaktioner	24
4.3.1.	Forudsætninger	24
4.3.2.	Svarfordeling	24
4.3.3.	Analyse.....	25
5.	SF-36.....	25
5.1.	Generelt selvvurderet helbred	25
5.1.1.	Forudsætninger	25
5.1.2.	Svarfordeling	26
5.1.3.	Analyse.....	27
5.2.	Ændringer i generelt selvvurderet helbred.....	27
5.2.1.	Forudsætninger	27
5.2.2.	Svarfordeling	28
5.2.3.	Analyse.....	28
5.3.	Mentalt helbred.....	29
5.3.1.	Forudsætninger	29
5.3.2.	Svarfordeling	29
5.3.3.	Analyse.....	30
5.4.	Vitalitet/energi.....	31
5.4.1.	Forudsætninger	31
5.4.2.	Svarfordeling	31
5.4.3.	Analyse.....	32
6.	Ønsket om at blive i embedet eller skifte job	33
6.1.	Alle skalaer betragtet under ét.....	33
6.2.	Udvalgte skalaer	35
6.2.1.	CBI: Personlig udbrændthed	36
6.2.2.	CBI: Arbejds-mæssig udbrændthed	37
6.2.3.	3-dækker: Indflydelse på arbejdets organisering.....	39
6.2.4.	Adfærdsmæssige stressreaktioner	39
6.3.	Skalaernes betydning for at skifte embede.....	40

1. Indledning

I denne tekst foretages en analyse af 12 forskellige skalaer vedrørende psykisk arbejdsmiljø. Hver skala konstrueres og analyseres efter følgende procedure:

1.1. Skalaens to forudsætninger

Den første forudsætning for at kunne danne skalaen er, at et rimeligt stort antal af de 275 respondenter har svaret på alle de items, der indgår i skalaen. Dette undersøges ved at foretage en "missing value analysis", hvor jeg opstiller en tabel over mønstrene i den måde, de ubesvarede spørgsmål optræder, og derefter vurderer denne.

Den næste forudsætning for at det giver mening at danne skalaen er, at de involverede items rent faktisk kan siges at handle om det samme. Dette undersøges ved hjælp af en reliabilitetsanalyse, hvis resultat udtrykkes med Cronbach's alpha. Dette bliver nærmere beskrevet i afsnit 2.1.1.

1.2. Konstruktion og beskrivelse af skalaen

Hvis forudsætningerne er tilstede, konstrueres skalaen, og dens fordeling vises i et histogram. Da skalaerne spænder over forskellige intervaller – f. eks. kan en indeholde værdier fra 0 til 700, mens en anden kun spænder over værdierne 1 til 25 – bliver de standardiseret til alle at have maximumsværdien 100, da det letter sammenligningen.

1.3. Lokalisering af forhold, der gør en forskel

Herefter foretages en (evt. multivariat) analyse med henblik på at finde uafhængige variabler, der kan forklare en del af skalaens varians¹. Nærmere bestemt undersøges det, om en eller flere af følgende baggrundsoplysninger har betydning for, om præsterne scorer højt eller lavt på den pågældende skala²:

- køn
- alder
- anciennitet i embedet
- antal tjenstlige opgaver på fridag
- antal timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsaktiviteter
- sognets/pastoratets urbaniseringsgrad
- antal folkekirkemedlemmer pr. præst
- antal messefald

Fælles for disse variabler er, at de – som en udgangshypotese – kan betragtes som direkte eller indirekte årsager til et psykisk belastende arbejdsmiljø. Hvorvidt de reelt bør betragtes som årsager dertil, vil analyserne i afsnit 2 - 5 afklare.

Herefter fokuserer afsnit 6 at belyse eventuelle sammenhænge mellem psykiske belastninger og et eventuelt ønske om at skifte embede. Da en sådan virkning af et belastende arbejdsmiljø kan tænkes at være betinget af køn og alder, inddrages disse også i analyserne. Et forhold, der både kan opfattes som årsag til og virkning af et

¹ Signifikansniveauet er 0,05. Dvs. at kun hvis sandsynligheden for at den fundne forskel kan opstå tilfældigt er mindre end 5%, anses forskellen som reel.

² I alle analyserne anvendes de til maximumsværdien 100 standardiserede skalaer.

belastende arbejdsmiljø er antallet af timer, man bruger på ikke-kirkelige fritidsaktiviteter. Denne indgår derfor i analyserne i alle nævnte afsnit.

Vi skal herefter se på de enkelte skalaer:

2. CBI

2.1. Personlig udbrændthed

2.1.1. Forudsætninger

Skalaen personlig udbrændthed skal dannes ud fra variablerne g32_a g32_b g32_c g32_d g32_e g32_f . Dvs. at forudsætningen for, at en svarperson tilskrives en værdi på skalaen er, at pågældende har svaret på alle 6 items. Vi undersøger derfor først mønstrene i Missing values på disse, hvor vi finder disse:

Tabel 1: Mønstre i de ubesvarede spørgsmål

Antal cases	Strukturen i de ubesvarede spørgsmål ^a						Svar på alle ikke- ^b markerede spørgsmål
	G32_A	G32_B	G32_D	G32_E	G32_C	G32_F	
266							266
1			X				267
2						X	268
2					X		268
1				X			267
3	X	X	X	X	X	X	275

a. Variablerne er sorteret efter mønstret i de ubesvarede spørgsmål.

b. Antal cases med svar på alle spørgsmål, når der ses bort fra de variabler, der er ubesvaret i det pågældende mønster (markeret med X).

Vi ser, at kun 9 personer har undladt at svare på ét eller flere af de 6 items, hvorfor vi ikke behøver at overveje imputering af værdier til de få celler med manglende svar³.

En anden forudsætning for skalaen er, at den er konsistent. Hermed menes, at de 6 items med rimelighed kan siges at måle forskellige aspekter ved det samme fænomen, i dette tilfælde personlig udbrændthed. Det kan testes ved at beregne Cronbach's alpha for de 6 items og derefter undersøge, om denne værdi kan forbedres nævneværdigt ved at udelade en af dem. Hvis det er tilfældet, bør pågældende item udgå af skalaen.

³ Om denne problematik se MaryAnn Hill, 1997: *SPSS Missing Value Analysis*, SPSS Inc., s. 41ff. og Friedrich Lösel & Werner Wüstendörfer, 1974: Zum Problem unvollständiger Datenmatrizen, i: *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 1974, s. 342-357

Testen med alle 6 items resulterer i Cronbach's alpha = 0,86. Denne værdi er ganske høj og klart over det 0,70-niveau, Felix Bauer generelt anbefaler som nedre grænse for det acceptable⁴.

Vi kan derfor konkludere, at der er tale om så god konsistens mellem de 6 items, at de med rimelighed kan udgøre en samlet test.

Trods det gode resultat vil vi undersøge, om reliabiliteten af kan forbedres ved at udelade en af dem:

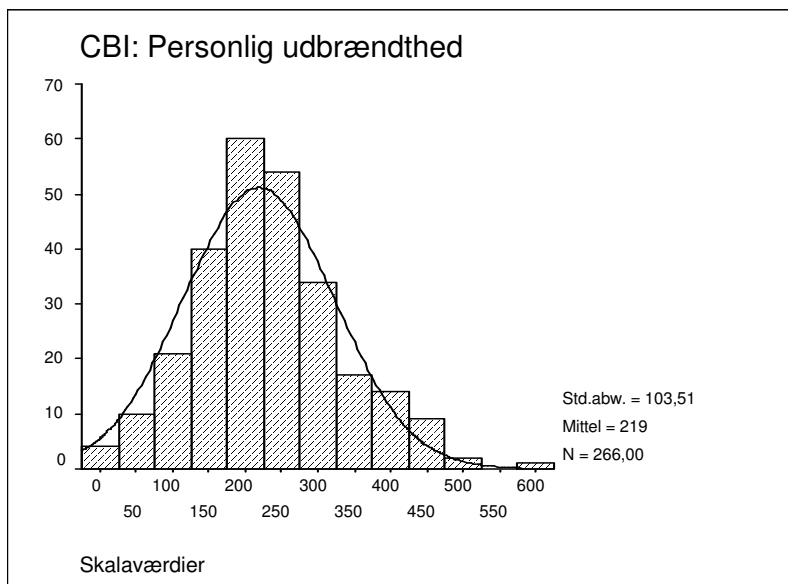
Tabel 2: Cronbach's alpha ved udeladelse af en item

Item	Skønnet alpha, hvis prøven udgår
G32_a	0,83
G32_b	0,85
G32_c	0,84
G32_d	0,84
G32_e	0,82
G32_f	0,86

Vi ser, at i ingen tilfælde fører udeladelsen af en item til en betydelig forhøjelse af Cronbach's alpha. Derfor fastholdes konklusionen om, at de 6 items tilsammen kan danne et konsistent mål for præsternes personlige udbrændthed.

2.1.2. Svarfordeling

Når alle præster betragtes under ét, fordeler skalaværdierne sig således:

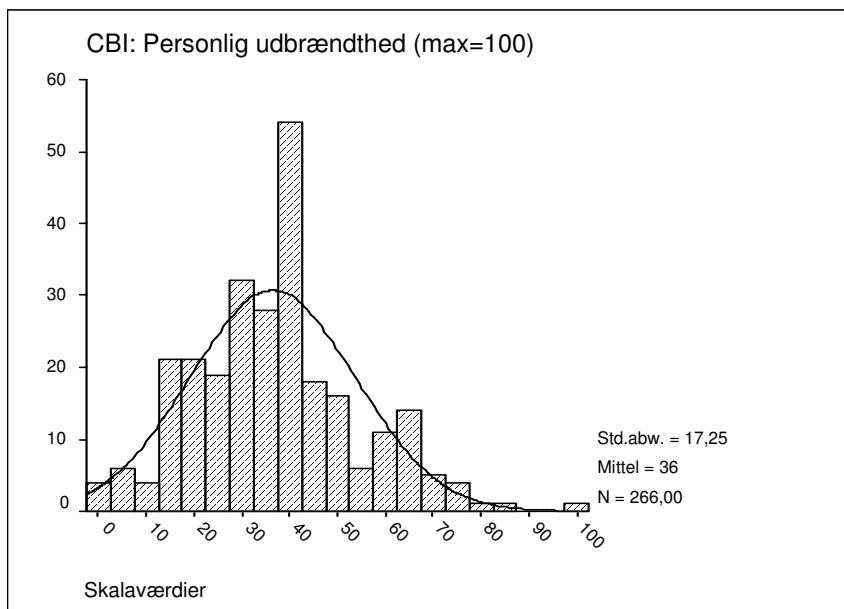

Figur 1

⁴ Se Felix Bauer, 1984: *Datenanalyse mit SPSS*, Springer Verlag, s. 256.

Skalaens minimumsværdi er 0 svarende til, at man har svaret 'aldrig/næsten aldrig' på alle 6 items, og maximumsværdien er 600 svarende til, at man har svaret 'altid' til dem alle. Vi ser at gennemsnitsværdien for de 266 præster er 219, og at skalaværdierne stort set er normalfordelt.

For at lette sammenligningerne med andre skalaer, der senere beskrives, bliver skalaværdierne delt med 6, således at maximumsværdien bliver 100. Fordelingen ser da sådan ud:

Figur 2

2.1.3. Analyse

Spørgsmålet er herefter, om graden af personlig udbændthed er forskellig for forskellige grupper af præster. Det afklares ved at undersøge, om de 8 baggrundsoplysninger, der er nævnt i afsnit 1.3 har betydning herfor.

Det viser sig, at kun to forhold har betydning for personernes score på denne skala:

Tablet 3: Nøgletal for variansanalyse af personlig udbændthed

Parameter	B	Standard-fejl	T	Signifikans	95% Konfidensinterval	
					Under-grænse	Over-grænse
Konstant	36,8	1,7	21,7	,000	33,4	40,1
Ikke-kirkelig fritid ¹⁾	-,6	,2	-2,5	,014	-1,1	-,1
Kvinde	6,3	2,1	2,9	,004	2,1	10,5
Mand	0 ²⁾	,	,	,	,	,

Note 1: Antal timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsinteresser.

Note 2: Denne parameter er sat til 0 og fungerer som referencekategorier.

Note 3: Analysens forudsætning om homogene varianser for personlig udbændthed inden for de to grupper af præster (de mandlige og kvindelige) er opfyldt, idet Levenes test resulterer i $p = 0,26$.

Note 4: Svarene på de 6 items er kodet med bestemte scoringsværdier baseret på arbejdsmiljøforskning, og jeg tillader mig at opfatte disse, og dermed det additive udbrændhedsindex som en intervallskala⁵.

Vi ser kvinderne scorer ca. 6 points højere end mændene Endvidere ser vi af Tabel 3, at for hver gang præsten får en time mere fritid til ikke-kirkelige aktiviteter, falder dennes scorer på skalaen alt andet lige med 0,6 points. Kombineres de to resultater ser vi, at de kvindelige præster alt andet lige skal have 10 timers mere fritid til disse formål, for at komme på niveau med deres mandlige kollegaer.

Det er imidlertid også værd at hæfte sig ved, at følgende seks forhold ikke kan påvises at have betydning:

- alder
- anciennitet i embedet
- tjenstlige opgaver på fridag
- antal messefald
- sognets/pastoratets urbaniseringsgrad
- antal folkekirkemedlemmer pr. præst

2.2. Arbejdsmæssig udbrændthed

2.2.1. Forudsætninger

Skalaen arbejdsmæssig udbrændthed skal dannes ud fra variablene e25_a e25_c e25_d e25_e e26_a e26_b e26_d. Dvs. at forudsætningen for, at en svarperson tilskrives en værdi på skalaen er, at pågældende har svaret på alle 7 items. Vi undersøger derfor først mønstrene i Missing values på disse, hvor vi finder disse:

Tabel 4: Mønstre i de ubesvarede spørgsmål

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a							Vollständig, wenn ... ^t
	E25_A	E25_E	E25_C	E26_D	E25_D	E26_A	E26_B	
267								267
1		X						268
1			X					268
1	X							268
1						X	X	268
1				X	X	X	X	269
3	X	X	X	X	X	X	X	275

a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.

b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

Note: I denne og de følgende tabeller med analyse af ubesvarede spørgsmål er teksterne ikke oversat til dansk. En oversættelse findes i Tabel 1.

⁵ Denne forudsætning gælder også for analyserne af de øvrige skalaer i de følgende afsnit.

Vi ser, at kun 8 personer har undladt at svare på ét eller flere af de 7 items.

Konsistensanalysen giver dette resultat:

Testen med alle 7 items resulterer i Cronbach's alpha = 0,87. Vi kan derfor konkludere, at der er tale om så god konsistens mellem de 7 items, at de med rimelighed kan udgøre en samlet test.

Trods det gode resultat vil vi undersøge, om reliabiliteten af kan forbedres ved at udelade en af dem:

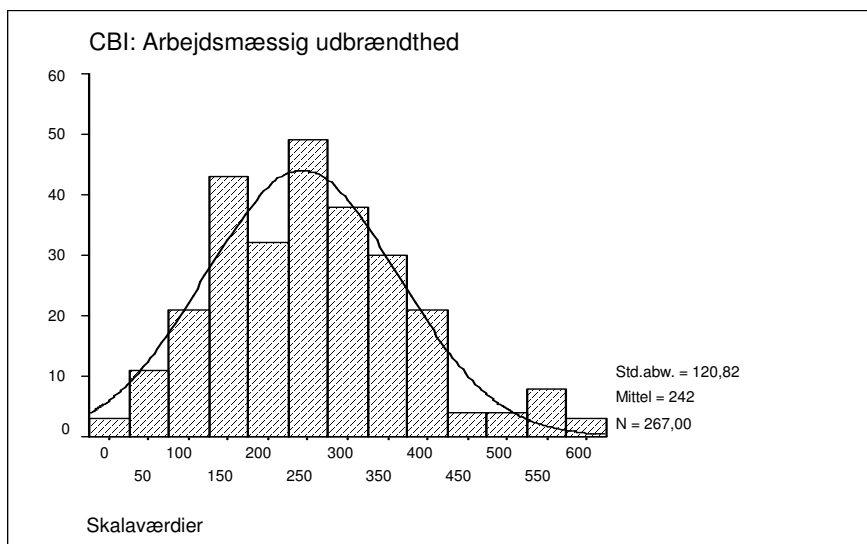
Tabel 5: Cronbach's alpha ved udeladelse af en item

Item	Skønnet alpha, hvis prøven udgår
E25_a	0,84
E25_c	0,84
E25_d	0,88
E25_e	0,83
E26_a	0,84
E26_b	0,84
E26_d	0,85

Vi ser, at der kun med hensyn til e25_d opnås en marginal forbedring af Cronbach's alpha. Derfor fastholdes konklusionen om, at de 7 items tilsammen kan danne et konsistent mål for præsternes arbejdsmæssig udbrændthed.

2.2.2. Svarfordeling

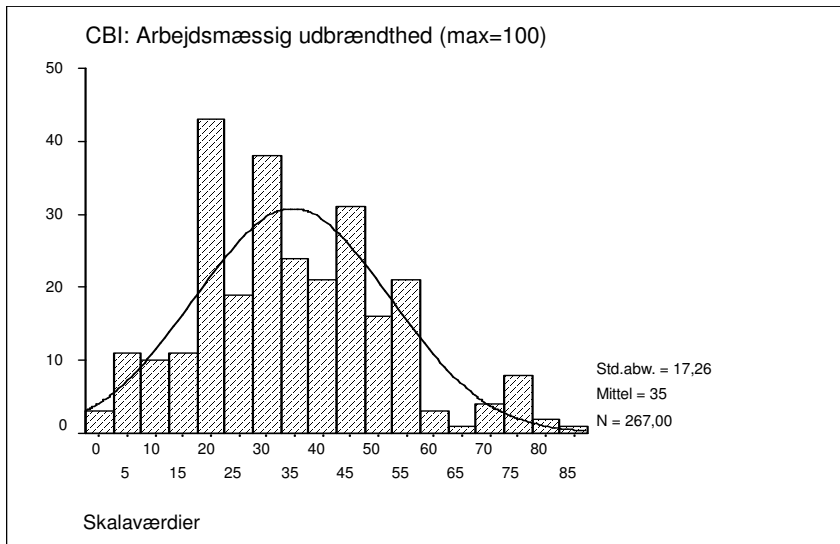
Når alle præster betragtes under ét, fordeler skalaværdierne sig således:

Figur 3

Skalaens minimumsværdi er 0, og maximumsværdien er 700. Vi ser at gennemsnitsværdien for de 267 præster er 242, og at skalaværdierne stort set er normalfordelt.

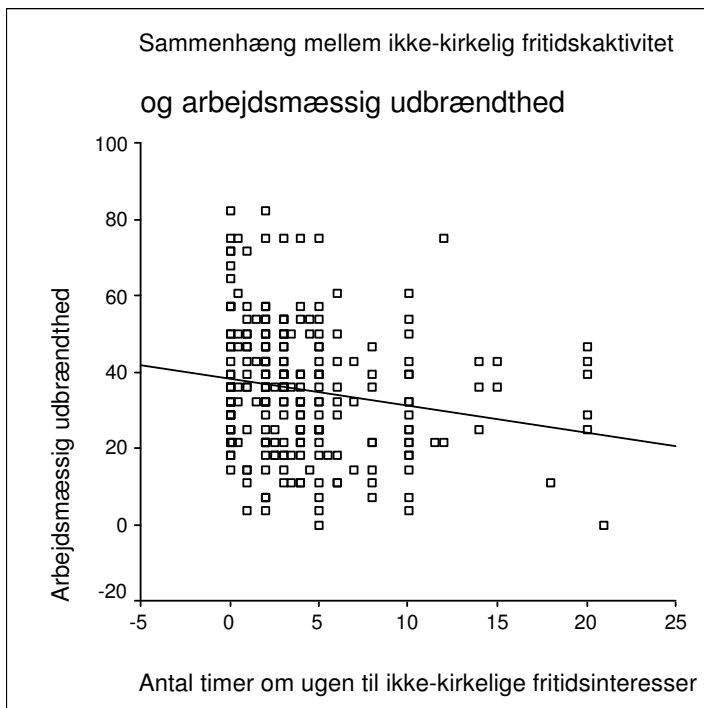
Fordelingen over de standardiserede værdier⁶ ser sådan ud:

Figur 4

2.2.3. Analyse

Også her undersøges det, om de 8 forhold, der er nævnt i afsnit 1.3 har betydning for den arbejds-mæssige udbrændthed. Kun ét forhold har betydning:

Figur 5

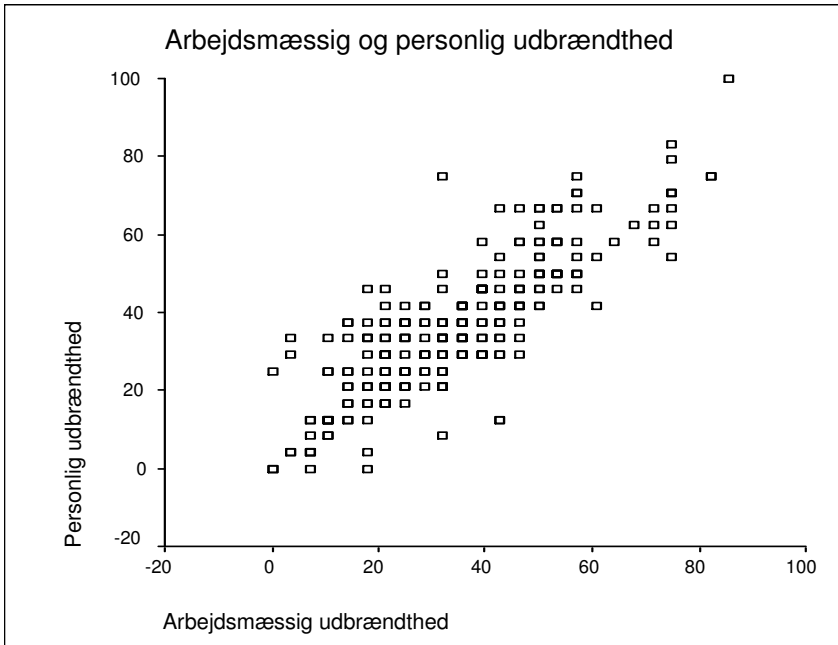
Note: Pearsons korrelationskoefficient = -0,20 (p = 0,005)

⁶ Hermed menes værdierne delt med 7, således at maximumsværdien bliver 100, svarende til standardiseringen i Figur 2.

Vi ser en stærkt signifikant negativ sammenhæng. Analysen betragter sammenhængen som lineær, og den kan udtrykkes sådan, at hver gang antallet af timer til ikke-kirkelige fritidsinteresser vokser med én, så falder scoren på arbejdsmæssig udbrændthed med 0,7⁷.

2.3. Forholdet mellem personlig og arbejdsmæssig udbrændthed

Som det ses af følgende figur, er der en stærk lineær sammenhæng mellem de to former for udbrændthed:

Figur 6

Note: Pearsons korrelation = 0,83 ($p < 0,001$), og Spearmans korrelation = 0,81 ($p < 0,001$). 261 personer indgår i beregningerne.

De følgende to tabeller viser, at den stærke sammenhæng mellem de to udbrændtheds-skalaer eksisterer for begge køn:

Tabel 6: Korrelation mellem personlig og faglig udbrændthed for kvinder

		Arbejdsmæssig udbrændthed	Personlig udbrændthed
Arbejdsmæssig udbrændthed	Pearsons korrelation	1	,833
	Signifikans (2-sidet)	,	,000
	N	103	100
Personlig udbrændthed	Pearsons korrelation	,833	1
	Signifikans (2-sidet)	,000	,
	N	100	102

⁷ Det er som nævnt i afsnit 1.3 den standardiserede skala med maximumsværdien 100, der er tale om.

Tabel 7: Korrelation mellem personlig og faglig udbændthed for mænd

		Arbejds­mæssig udbændthed	Personlig udbændthed
Arbejds­mæssig udbændthed	Pearsons korrelation	1	,843
	Signifikans (2-sidet)	,	,000
	N	163	160
Personlig udbændthed	Pearsons korrelation	,843	1
	Signifikans (2-sidet)	,000	,
	N	160	163

3. 3-dækker (melle­mniveau)

3.1. Krav i arbejde: emotionelle krav

3.1.1. Forudsætninger

Om forudsætningerne se afsnit 1.1 og 2.1.1.

Tabel 8: Mønstre i de ubesvarede spørgsmål

Muster in Tabellen

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a			Vollständig, wenn ... ^t
	D16_A	D16_E	E24_C	
269				269
3			X	272
1	X			270
1	X	X		272
1		X		270

a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.

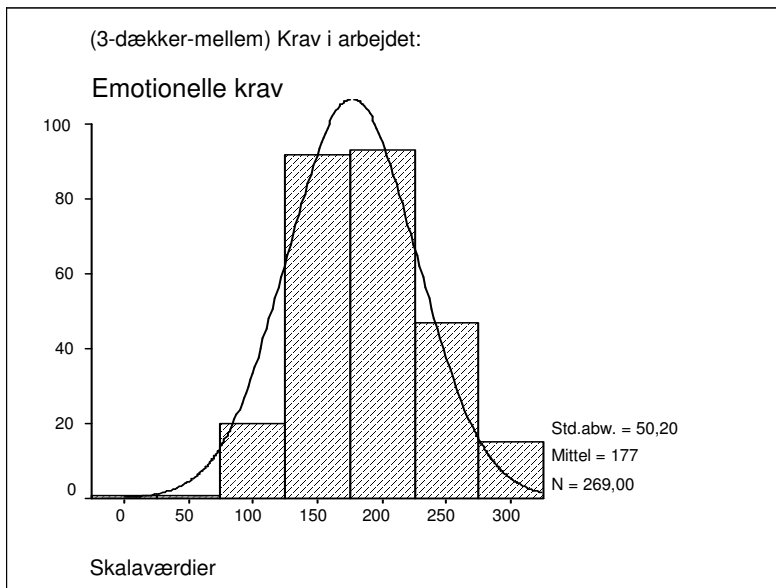
b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

Vi ser, at kun 6 personer ikke har svaret på de tre spørgsmål. Realibilitetsanalysen resulterer i Cronbach's alpha = 0,72. Denne værdi er netop over det acceptable minimumsniveau på 0,70-niveau, jf. note 4⁸.

3.1.2. Svarfordeling

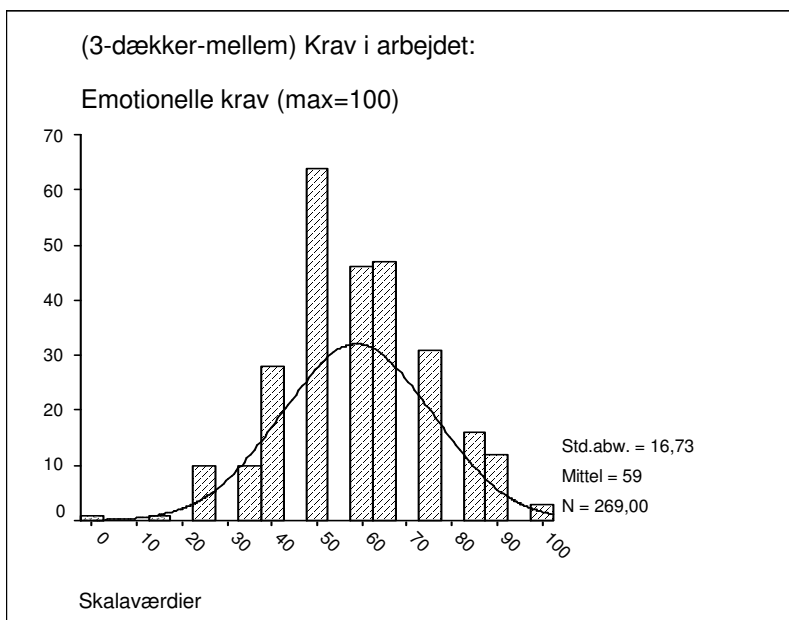
Når alle præster betragtes under ét, fordeler skalaværdierne sig således:

⁸ Da skalaerne i dette afsnit består af meget få items, vises tabellerne for Cronbach's alpha, hvis én af dem udelades, ikke i de tilfælde, hvor den samlede alpha-værdi er acceptabel.

Figur 7

Den standardiserede udgave af figuren ser sådan ud:

Figur 8

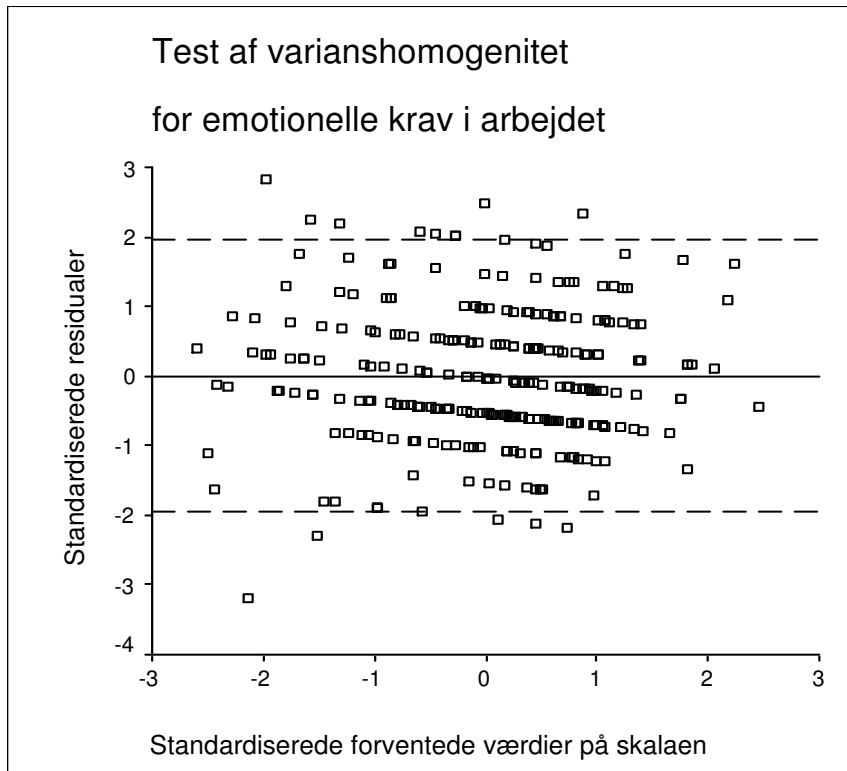
3.1.3. Analyse

Også her undersøges det, om de 8 forhold, der er nævnt i afsnit 1.3 har betydning for de emotionelle krav i arbejdet. Det viser sig, at to af de 8 forhold har påviselig betydning, nemlig præstens alder og ancienniteten i det nuværende embede. Da begge disse er kontinuerlige variabler, foretages analysen som multivariat lineær regression. Det skal derfor først begrundes, at vore data opfylder betingelserne for, at analysen kan gennemføres. Disse er at

1. fejllledene⁹ er tilfældigt fordelt omkring regressionslinien for forudsagte værdier og har konstant varians
2. fejllledene er normalfordelte
3. den ene forklarende variabel må ikke afhænge for meget af den anden. Hvis de korrelerer stærkt, kan deres betydning reelt ikke skilles ad. Dette punkt er ganske vigtigt i denne sammenhæng, da korrelationen mellem alder og ancienitet må forventes at være høj. Pearsons korrelationskoefficient er her 0,65, så der er tale om en ikke ubetydelig korrelation.

Ad 1)

Vurderingen af denne forudsætning finder sted på baggrund af dette spredningsdiagram:

Figur 9

Det afgørende ved vurderingen af figuren er, om punkterne ligger tilfældigt spredt omkring $Y = 0$. Vi ser, at dette er tilfældet¹⁰. Endvidere er det ønskeligt, at mindst 95% af punkterne ligger inden for intervallet $\pm 1,96$ ¹¹.

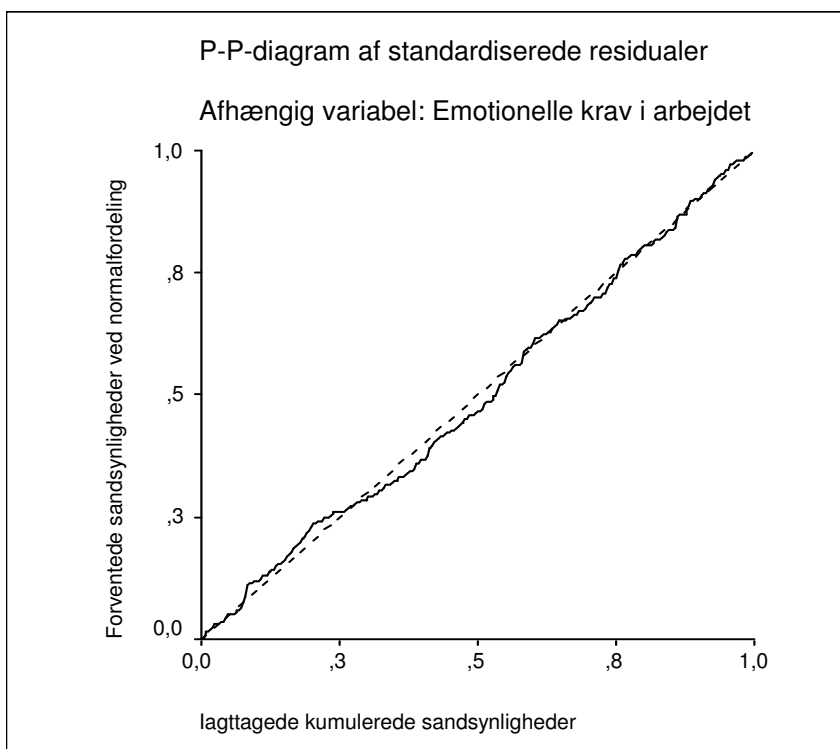
⁹ Hermed menes forskellen mellem den enkelte persons faktiske score på skalaen og den score, den lineære regressionsmodel forudsiger for den pågældende. Disse forskelle kaldes også residualer.

¹⁰ Hvis punktskyen f.eks. var trompetformet fra venstre mod højre, ville det betyde, at reststørrelserne systematisk blev større i takt med, at personernes værdier på skalaen blev større. Hvis det var tilfældet, ville det være nødvendigt at bruge en anden form for regressionsanalyse.

¹¹ Med ca. 13 punkter uden for er dette nogenlunde tilfældet.

Ad 2)

Denne forudsætning er undersøgt med et såkaldt P-P-plot og viser sig i rimelig grad at være opfyldt¹²:

Figur 10

Ad 3)

Tabel 9: Kollinearitetsdiagnose

Dimen- sion	Egenværdi	Konditions- index	Variansandele		
			(Konstant)	Antal år i nuværende embede	Alder
1	2,761	1,000	,00	,02	,00
2	,227	3,489	,03	,62	,01
3	,012	14,993	,96	,36	,99

Hvis Konditions-indexet har værdier over 30, er der helt sikkert problemer med korrelationen mellem de to forklarende variabler alder og anciennitet i embedet, og hvis der er værdier over 15, kan der være problemer. Vi ser, at vore data holder sig lige under den laveste af disse grænseværdier.

På den baggrund gennemføres analysen, der giver dette hovedresultat:

¹² Om P-P-diagrammer og andre former for kontrol for normalfordeling se Svend Kreiner, 1999: *Statistisk problemløsning*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, afsnit 4.5.

Tabel 10: Nøgletal for lineær regression af scoren på emotionelle krav i arbejdet

	Ikke standardiserede koefficienter		Standardiserede koefficienter	T	Signifikans	Kollinearitetsstatistik	
	B	Standardfejl	Beta			Tolerance	VIF
(Konstant)	69,290	5,903		11,738	,000		
Antal år i nuværende embede	,464	,170	,217	2,728	,007	,576	1,737
Alder	-,319	,143	-,178	-2,233	,026	,576	1,737

Note: Kollinearitetsstatistikken yderst til højre giver yderligere oplysning om den 3. forudsætning. Vi ser her, at 57,6% af variationen i anciennitet i nuværende embede **ikke** kan forklares med variationen i alder og omvendt. Dermed er forudsætningen om, at den ene forklarende variabel må ikke afhænge for meget af den anden også opfyldt.

Vi hæfter os ved, at regressionskoefficienterne for alder og antal år i nuværende embede har hver sit fortegn. Det betyder, at deres effekt peger i hver sin retning: For hver gang antallet af år i nuværende embede vokser med ét, stiger værdien på skalaen for emotionelle krav i arbejdet¹³ med 0,464, og hver gang præstens alder stiger med ét år, falder værdien på skalaen med 0,319 point. Dvs. at de emotionelle krav opleves som stigende med stigende anciennitet og som faldende med stigende alder. Til sammen betyder det f.eks., at den ældre præst, der har fået nyt embede for kort tid siden, oplever færrest emotionelle krav.

3.2. Krav i arbejde: Krav om at skjule følelser

3.2.1. Forudsætninger

Tabel 11: Mønstre i de ubesvarede spørgsmål

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a		Vollständig, wenn ... ^b
	D16_C	E24_H	
271			271
3		X	274
1	X		272

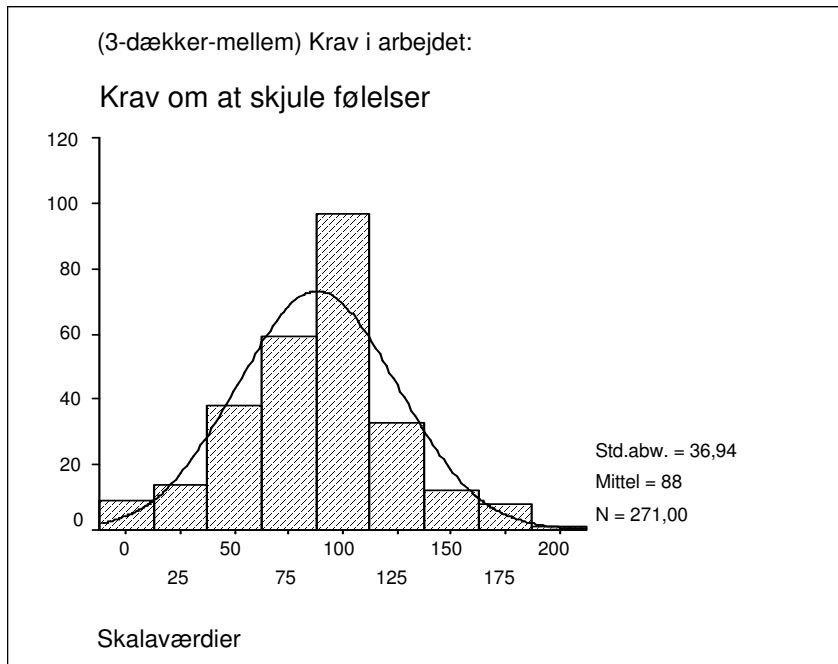
- a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.
 b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

Kun fire personer indgår ikke i analysen, og Cronbach's alpha = 0,67, hvilket ikke er helt godt¹⁴. Konklusionen er tæt på at være, at skalaen ikke er tilstrækkelig konsistent.

¹³ Der her er standardiseret til en maximumsværdi på 100, jf. afsnit 1.3.

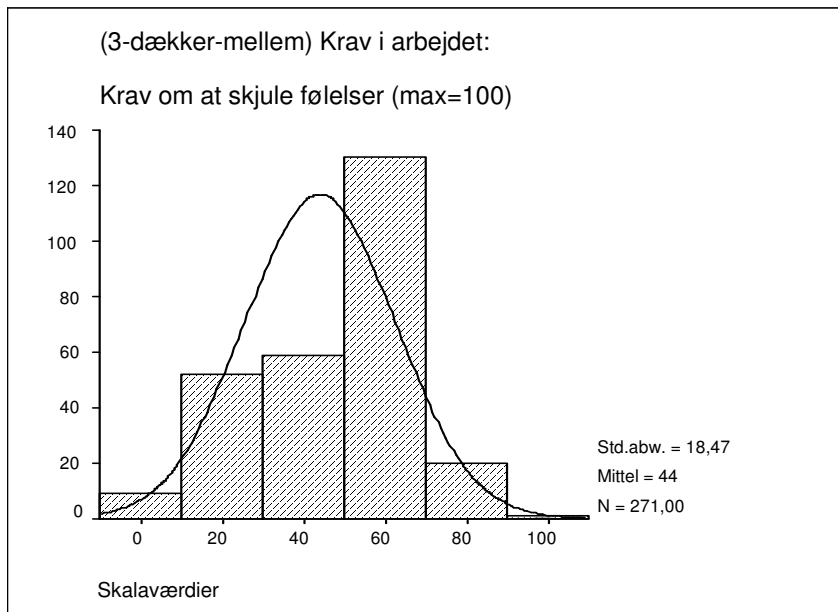
¹⁴ Spearmans rangordenskorrelationskoefficient mellem de to items i indexet er 0,49.

3.2.2. Svarfordeling

Figur 11

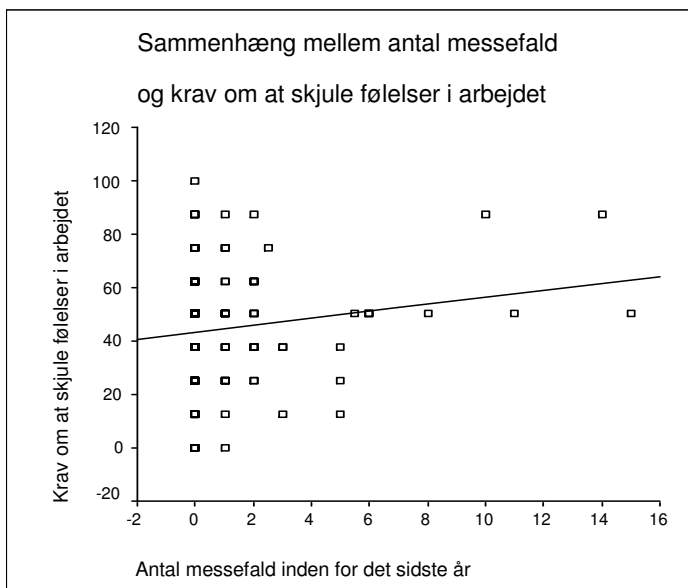
Den standardiserede figur ser sådan ud:

Figur 12

3.2.3. Analyse

Det skal nu undersøges, om de 8 forhold, der er nævnt i afsnit 1.3 har betydning for kravene om at skjule følelser i arbejdet. Kun ét forhold har betydning:

Figur 13

Note: Pearsons korrelationskoefficient = 0,13 (p = 0,033)

Vi ser en svag, men dog signifikant positiv sammenhæng i retning af, at med et stigende antal messefald vokser scoren på at skjule følelser¹⁵.

3.3. Arbejdets organisering: Indflydelse

3.3.1. Forudsætninger

Tabel 12: Mønster i ubesvarede spørgsmål

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a			Vollständig, wenn ... ^t
	E24_E	E24_B	E24_A	
269				269
1			X	270
1		X	X	272
1		X		270
1	X			270
2	X	X	X	275

a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.

b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

¹⁵ Den lineære sammenhæng er, at når antallet af messefald vokser med ét, stiger scoren på skalaen med 1,3 point.

Kun 6 personer indgår ikke i analysen, og Cronbach's alpha = 0,54. Det tyder på, at skalaen ikke er tilstrækkelig konsistent. Derfor vil vi undersøge, om reliabiliteten af kan forbedres ved at udelade en af de tre items:

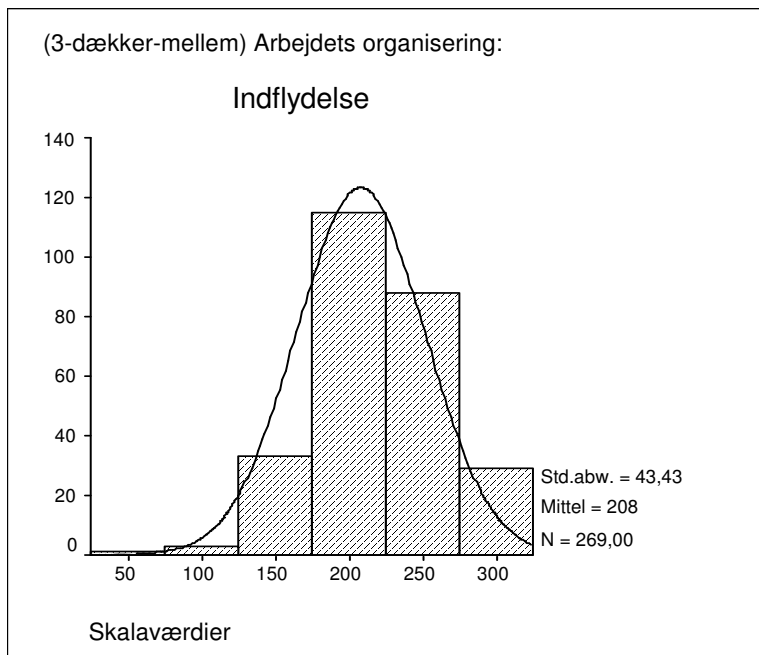
Tabel 13: Cronbach's alpha ved udeladelse af en item

Item	Skønnet alpha, hvis prøven udgår
E24_a	0,41
E24_b	0,30
E24_e	0,64

Vi ser, at hvis e24_e (har du indflydelse på mængden af dine arbejdsopgaver) udelades, opnår man en klar forbedring af Cronbach's alpha, og dermed en mere konsistent skala. Det kan også udtrykkes således, at skalaens tre items ikke i tilstrækkelig grad kan siges at måle det samme, som her kaldes "Indflydelse på arbejdets organisering".

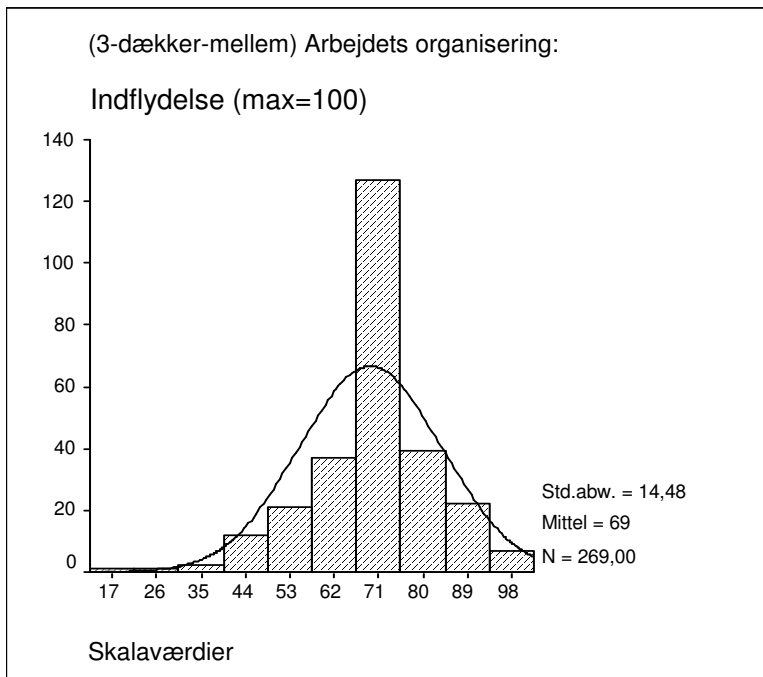
Man kan diskutere, om det i den situation giver mening at konstruere skalaen, men det gøres af hensyn til sammenligningen med andre undersøgelser, om end det vigtigste resultat med hensyn til skalaen ud fra de her foreliggende data er, at skalaen ikke er god.

3.3.2. Svarfordeling

Figur 14

Den standardiserede figur ser sådan ud:

Figur 15

3.3.3. Analyse

Resultatet er, at ingen af de 8 baggrundsoplysninger har nogen påviselig betydning for præsternes scorer på skalaen om indflydelse på arbejdets organisering.

4. Setterlind

4.1. Adfærdsmæssige stressreaktioner

4.1.1. Forudsætninger

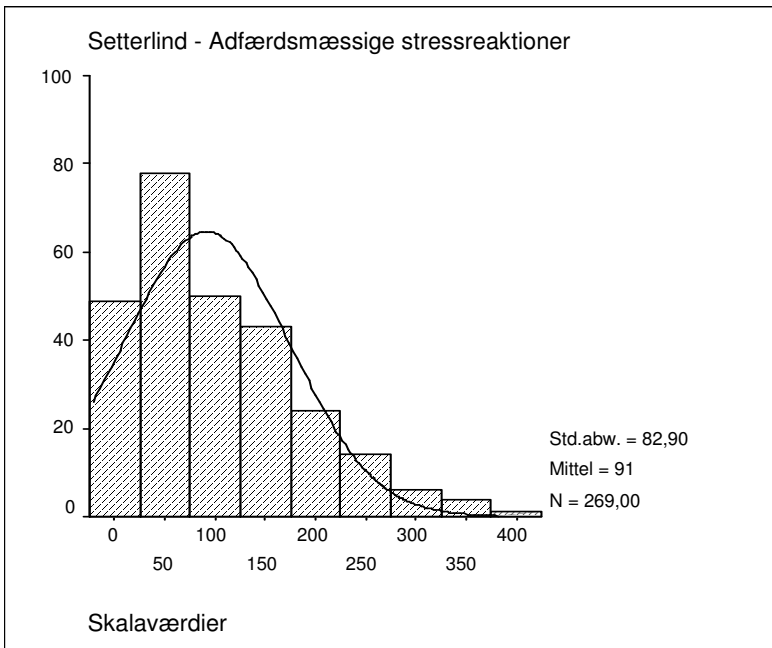
Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a				Vollständig, wenn ... ^t
	G31_A	G31_B	G31_D	G31_C	
269					269
1		X			270
1	X	X			271
2	X	X	X	X	275
1			X	X	271
1				X	270

a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.

b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

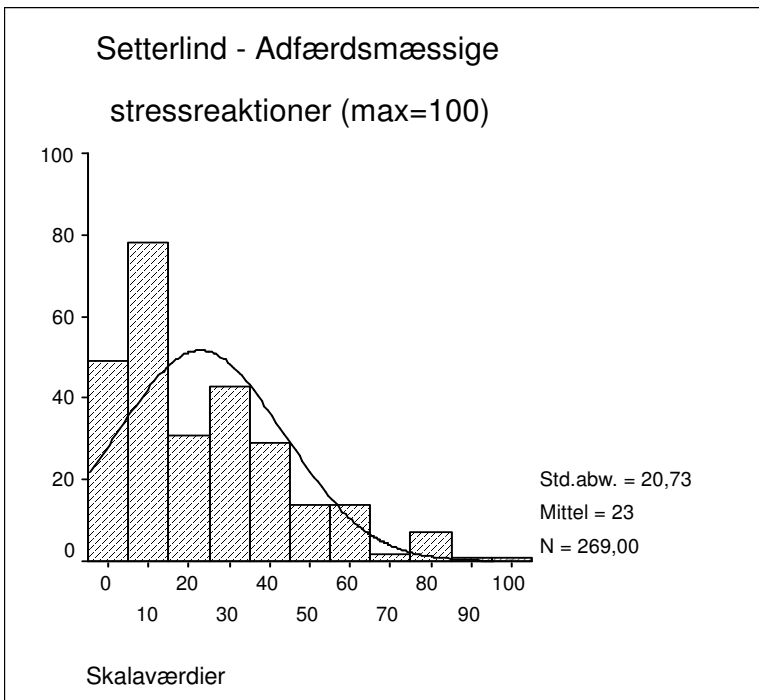
Cronbach's alpha = 0,79. Vi kan derfor konkludere, at der er tale om så god konsistens mellem de 4 items, at de med rimelighed kan udgøre en samlet skala.

4.1.2. Svarfordeling

Figur 16

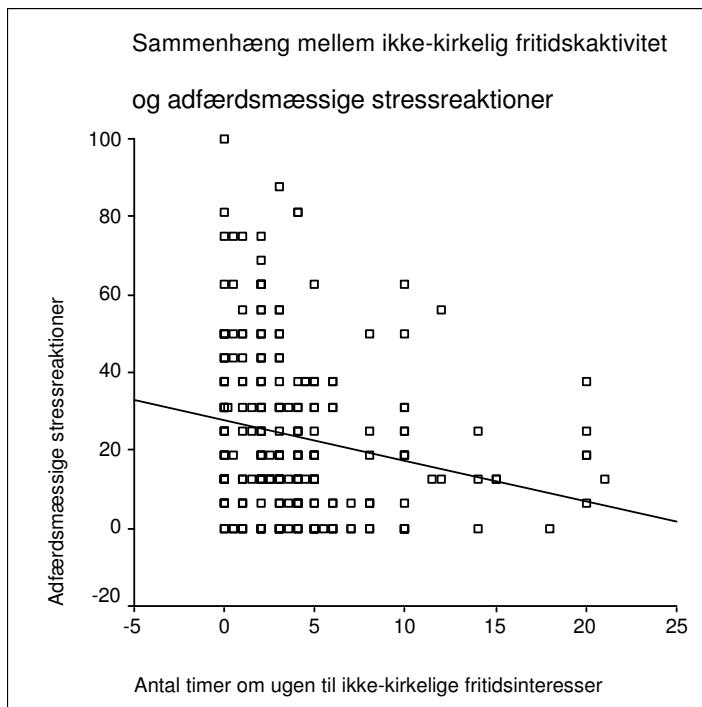
Den standardiserede fordeling ser sådan ud:

Figur 17

4.1.3. Analyse

Det skal igen undersøges, om de 8 forhold, der er nævnt i afsnit 1.3 har betydning for de adfærdsmæssige stressreaktioner. Kun ét forhold har betydning:

Figur 18

Note: Pearsons korrelationskoefficient = -0,21 ($p < 0,001$)

Vi ser en stærkt signifikant negativ sammenhæng i retning af, at med et stigende antal timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsinteresser falder scoren på de adfærdsmæssige stressreaktioner¹⁶.

¹⁶ Den lineære sammenhæng er, at når antallet af timer vokser med én, falder scoren på skalaen med et point.

4.2. Somatiske stressreaktioner

4.2.1. Forudsætninger

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a				Vollständig, wenn ... ^t
	E22_D	E22_A	E22_C	E22_B	
267					267
2			X	X	269
1		X	X	X	270
5	X	X	X	X	275

a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.

b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

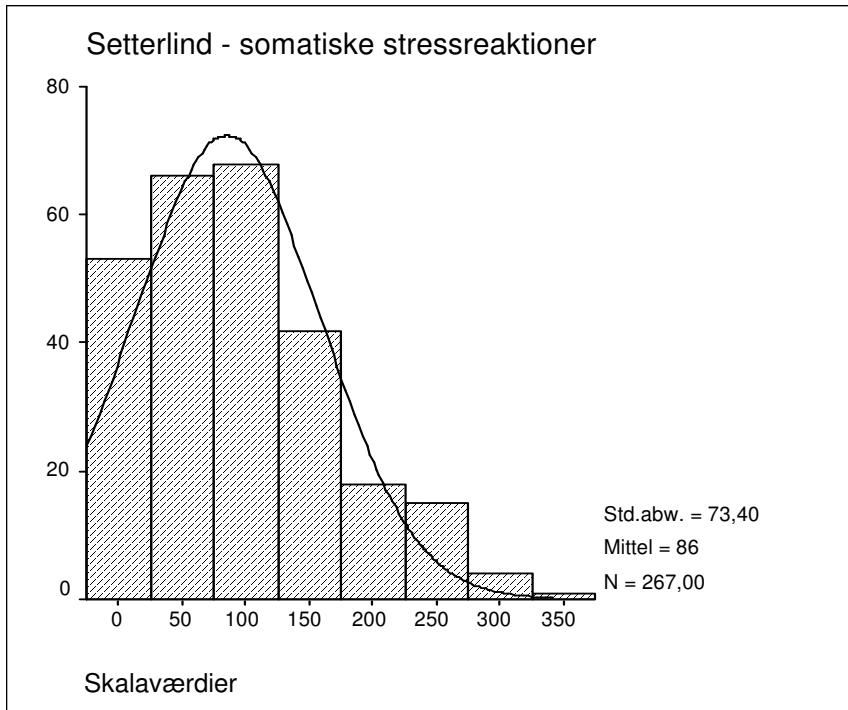
Kun 8 personer indgår ikke i analysen, og Cronbach's alpha = 0,69. Det er lige akkurat et acceptabelt niveau. Derfor vil vi undersøge, om reliabiliteten af kan forbedres ved at udelade en af de fire items:

Tabel 14: Cronbach's alpha ved udeladelse af en item

Item	Skønnet alpha, hvis prøven udgår
E22_a	0,62
E22_b	0,62
E22_c	0,61
E22_d	0,64

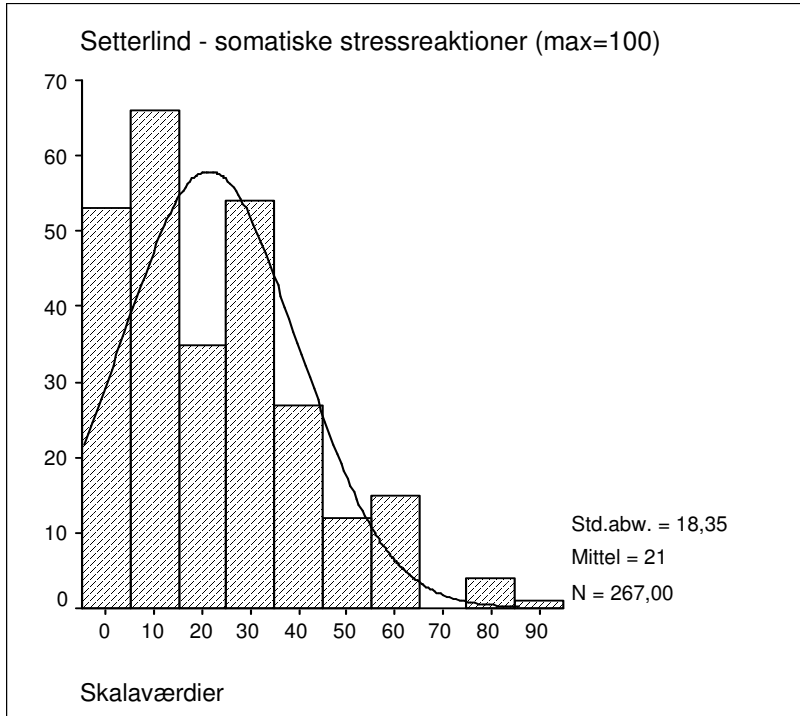
Vi ser, at ingen udeladelser kan forbedre Cronbach's alpha. Det betyder, at trods det relativt lave niveau, bidrager alle items konstruktivt til skalaen.

4.2.2. Svarfordeling

Figur 19

Den standardiserede fordeling ser sådan ud:

Figur 20

4.2.3. Analyse

Analysen når frem til, at ingen af de 8 baggrundsplysninger har signifikant betydning for personernes score på skalaen for somatiske stressreaktioner.

4.3. Kognitive stressreaktioner

4.3.1. Forudsætninger

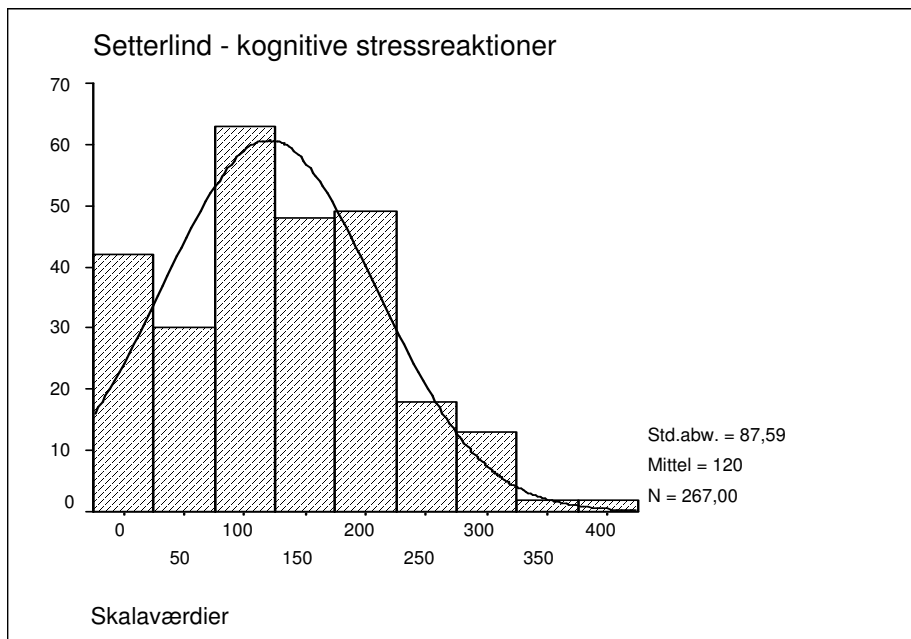
Tabel 15: Mønster i ubesvarede spørgsmål

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a				Vollständig, wenn ... ^b
	E22_E	E22_F	E22_G	E22_H	
267					267
1				X	268
1		X			268
1			X		268
5	X	X	X	X	275

- Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.
- Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

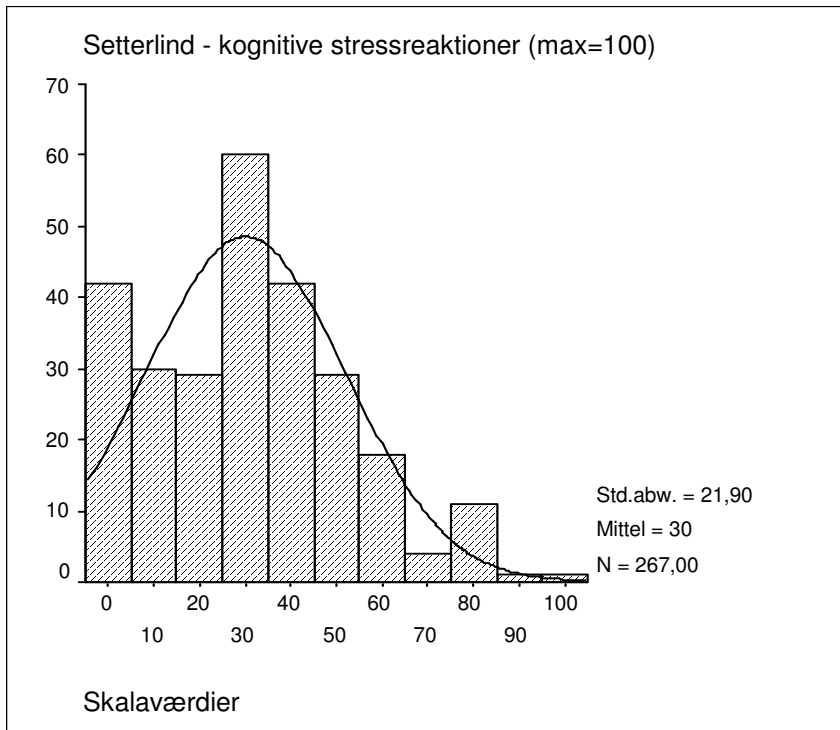
Cronbach's alpha = 0,89. Vi kan derfor konkludere, at der er tale om en særdeles konsistent skala.

4.3.2. Svarfordeling

Figur 21

Den standardiserede fordeling ser sådan ud:

Figur 22

4.3.3. Analyse

Analysen når frem til, at ingen af de 8 baggrundsplysninger har signifikant betydning for personernes score på skalaen for kognitive stressreaktioner.

5. SF-36

5.1. Generelt selvvurderet helbred

5.1.1. Forudsætninger

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a					Vollständig, wenn ... ^t
	E19	E21_A	E21_C	E21_D	E21_B	
264						264
1				X		265
1				X	X	268
2					X	266
1			X			265
3		X	X	X		269
1		X	X		X	268
1			X	X	X	270
1	X	X	X	X	X	275

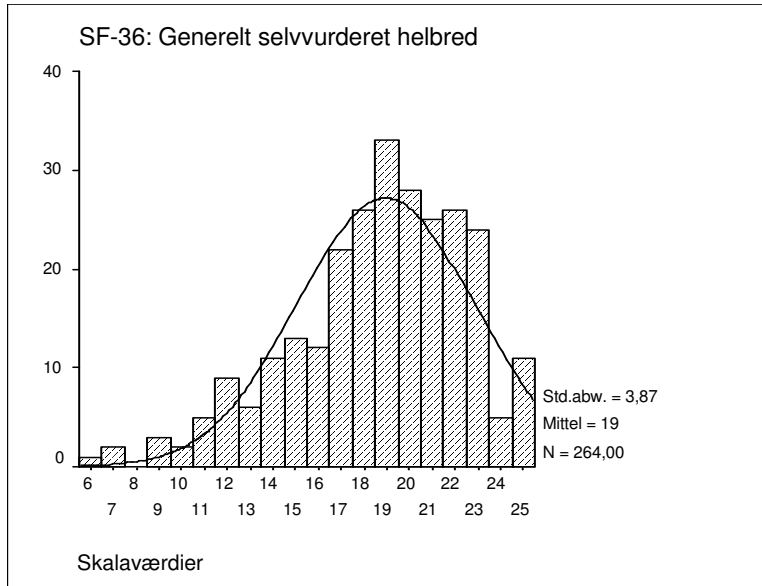
a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.

b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

Cronbach's alpha = 0,79 og den stiger ikke ved at udelade en af de 5 items. Vi kan derfor konkludere, at der er tale om så god konsistens mellem de 5 items, at de med rimelighed kan udgøre en samlet skala.

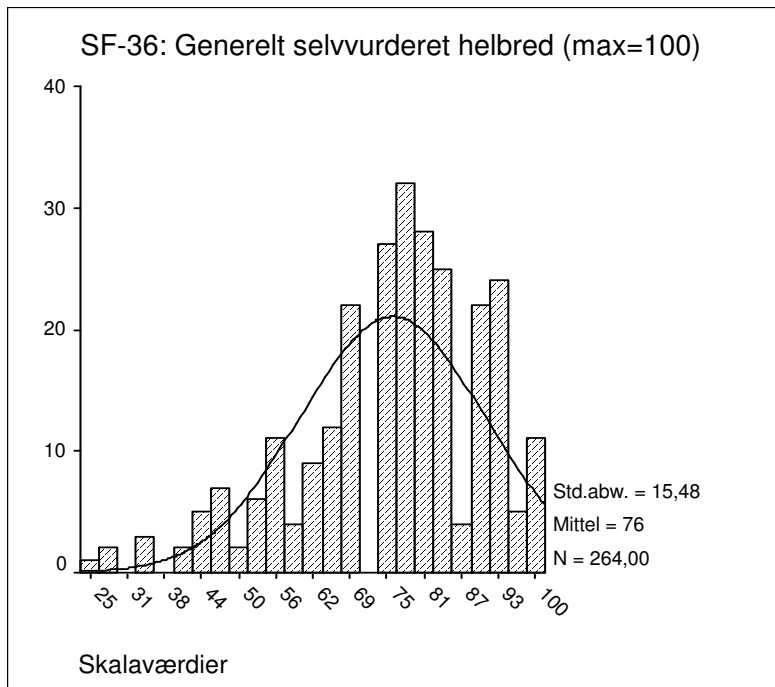
5.1.2. Svarfordeling

Skalaens interval er 0 – 25, og værdierne fordeler sig således:

Figur 23

Da maximumsværdien er 25, bliver skalaen standardiseret ved at værdierne ganges med 4, hvorefter fordelingen ser således ud:

Figur 24

5.1.3. Analyse

Det skal igen undersøges, om de 8 forhold, der er nævnt i afsnit 1.3 har betydning for det generelle selvvurderede helbred. Da kun to kontinueringe variable har betydning, gennemføres en lineær regressionsanalyse¹⁷, der giver dette resultat:

Tabel 16: Nøgletal for lineær regression af scoren på generelt selvvurderet helbred

	Ikke standardiserede koefficienter		Standardiserede koefficienter	T	Signifikans	Kollinearitetsstatistik	
	B	Standard-fejl	Beta			Tolerance	VIF
(Konstant)	78,649	1,329		59,173	,000		
Antal messefald inden for det sidste år	-1,215	,499	-,151	-2,437	,016	,996	1,004
Antal tjenestlige opgaver på ugentlig fridag de sidste 4 arbejdsuger	-,988	,428	-,143	-2,310	,022	,996	1,004

Note: Kollinearitetsstatistikken yderst til højre, at hele 99,6% af variationen i antal messefald **ikke** kan forklares med variationen i antal tjenestlige opgaver og omvendt.

Vi ser, at hver gang antal messefald stiger med en, så falder scoren på det generelle selvvurderede helbred med 1,2 point. Tilsvarende falder det med 1,0 point, hver gang antal tjenestlige opgaver på den ugentlige fridag vokser med en.

De øvrige forhold fra afsnit 1.3 har ingen påviselig betydning¹⁸.

5.2. Ændringer i generelt selvvurderet helbred

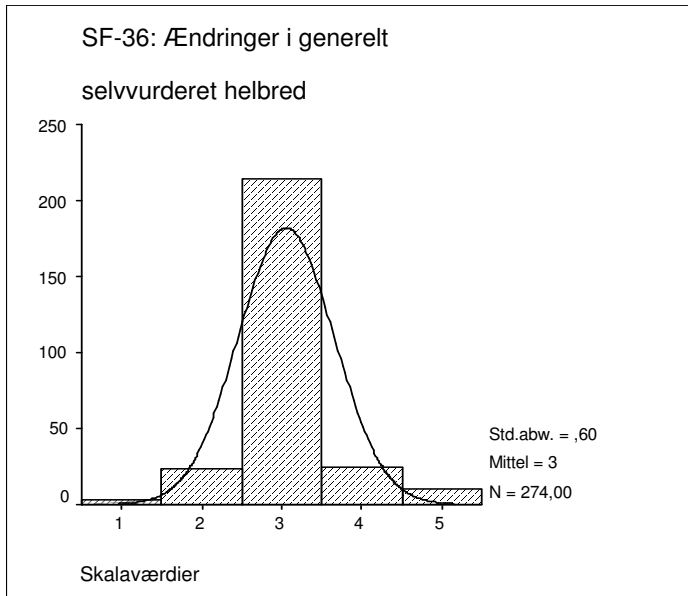
5.2.1. Forudsætninger

Da skalaen kun består af en variabel, nøjes vi med at konstatere, at kun én af de 275 personer har undladt at svare, hvilket er særdeles tilfredsstillende.

¹⁷ Analysens forudsætninger, der er beskrevet i afsnit 3.1.3 er opfyldt.

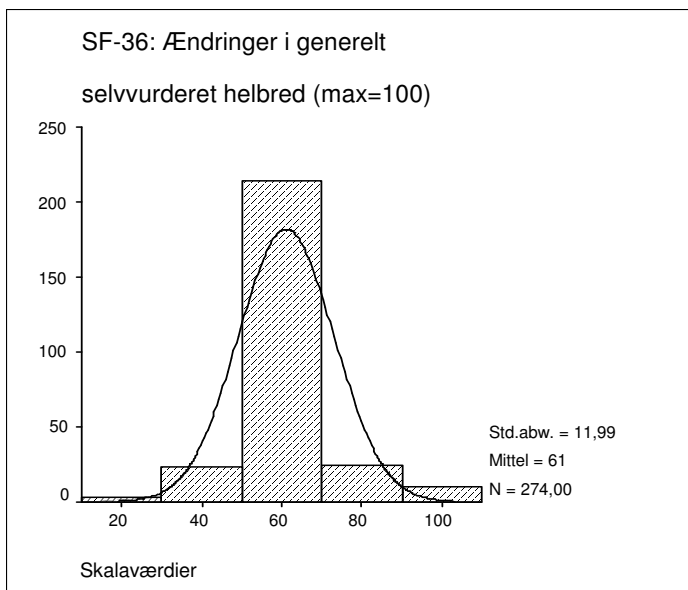
¹⁸ I den forbindelse er det værd at bemærke, at antallet af timer pr. uge til ikke-kirkelige fritidsinteresser, er en af disse, selvom denne variabel har betydning for scoren på en del af skalaerne, jf. ovenfor.

5.2.2. Svarfordeling

Figur 25

Den standardiserede figur ser sådan ud:

Figur 26

5.2.3. Analyse

Analysen når frem til, at ingen af de 8 baggrundsplysninger har signifikant betydning for personernes score på ændringer i det selvvurderede helbred.

5.3. Mentalt helbred

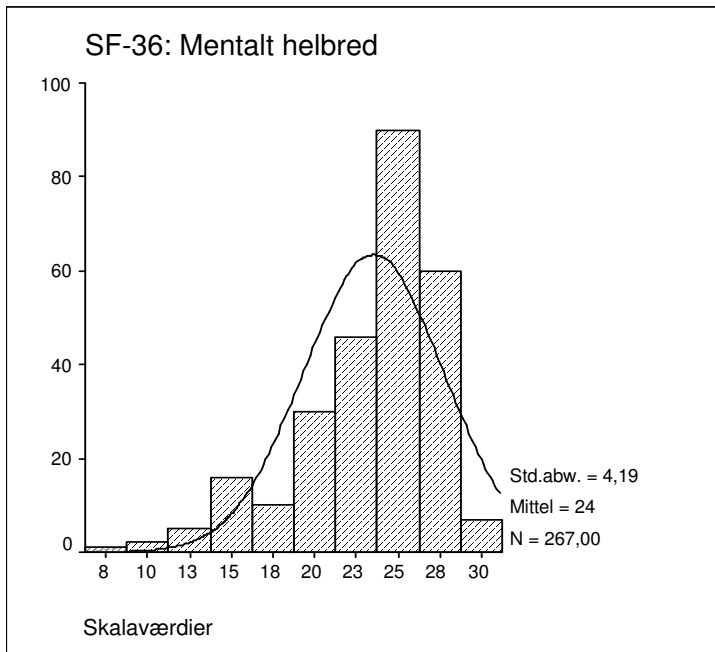
5.3.1. Forudsætninger

Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a					Vollständig, wenn ... ^t
	E23_D	E23_F	E23_B	E23_H	E23_C	
267						267
1					X	268
1			X	X	X	269
3	X	X	X	X	X	275
1	X	X		X	X	269
1	X	X	X		X	270
1		X	X			268

- a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.
 b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

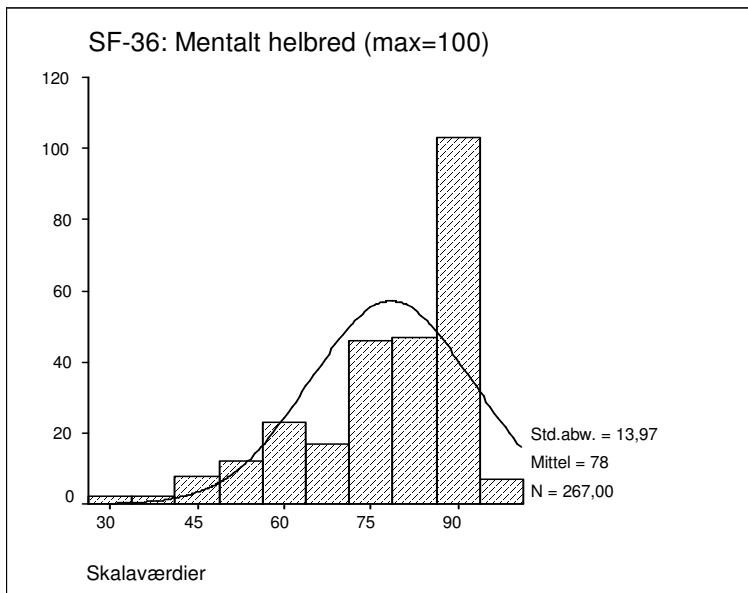
Andelen af ubesvarede er tilfredsstillende lavt og Cronbach's alpha = 0,86. Det er en særdeles høj værdi, og den stiger ikke yderligere ved at udelade en af de 5 items. Vi kan derfor konkludere, at der er tale om så god konsistens mellem de 5 items, at de med rimelighed kan udgøre en samlet skala.

5.3.2. Svarfordeling

Figur 27

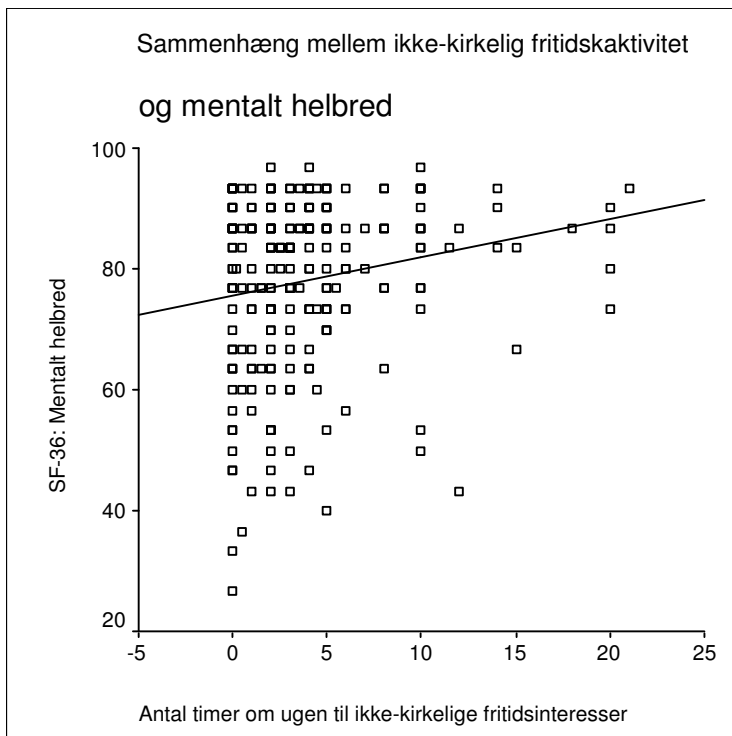
Den standardiserede fordeling ser således ud:

Figur 28

5.3.3. Analyse

Det skal igen undersøges, om de 8 forhold, der er nævnt i afsnit 1.3 har betydning for de adfærdsmæssige stressreaktioner. Kun ét forhold har betydning:

Figur 29

Note: Pearsons korrelationskoefficient = 0,18 ($p = 0,004$)

Vi ser en stærkt signifikant positiv sammenhæng i retning af, at med et stigende antal timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsinteresser stiger scoren på skalaen over mentalt helbred.

5.4. Vitalitet/energi

5.4.1. Forudsætninger

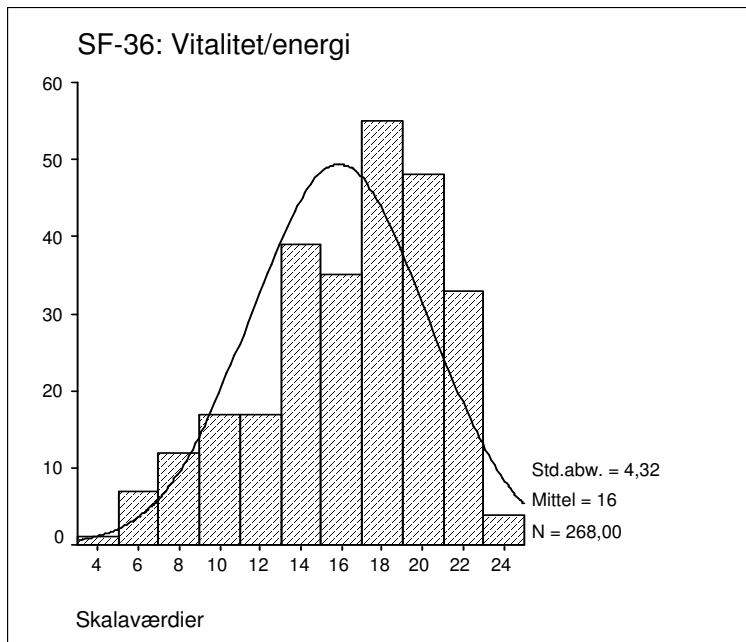
Anzahl der Fälle	Muster fehlender Werte ^a				Vollständig, wenn ... ^t
	E23_I	E23_G	E23_E	E23_A	
268					268
1				X	269
1			X		269
1		X	X	X	271
3	X	X	X	X	275
1	X	X	X		270

a. Variablen sind nach Mustern fehlender Werte sortiert.

b. Anzahl der vollständigen Fälle, wenn die in diesem Muster fehlenden Variablen (mit X gekennzeichnet) nicht verwendet werden.

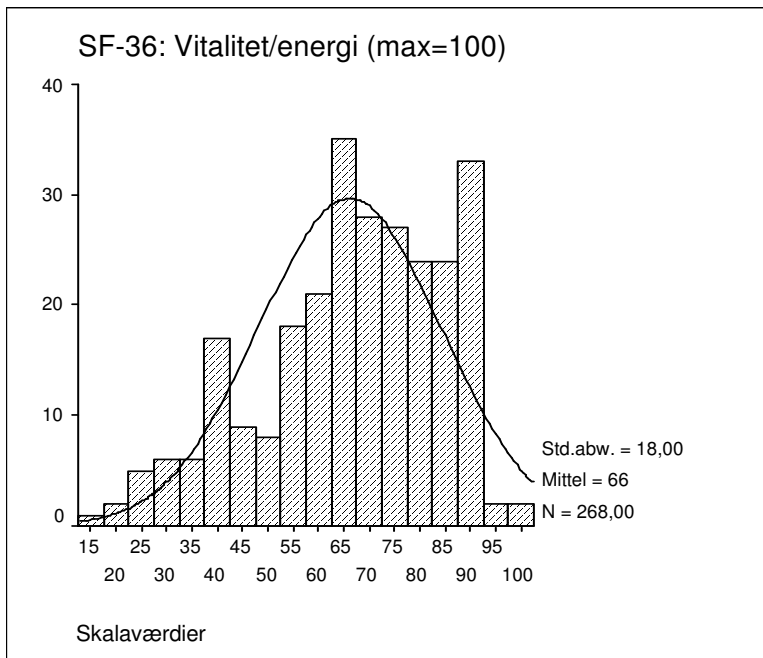
Andelen af ubesvarede er tilfredsstillende lavt og Cronbach's alpha = 0,88. Det er en særdeles høj værdi, og den stiger ikke yderligere ved at udelade en af de 4 items. Vi kan derfor konkludere, at der er tale om så god konsistens mellem de 4 items, at de med rimelighed kan udgøre en samlet skala.

5.4.2. Svarfordeling

Figur 30

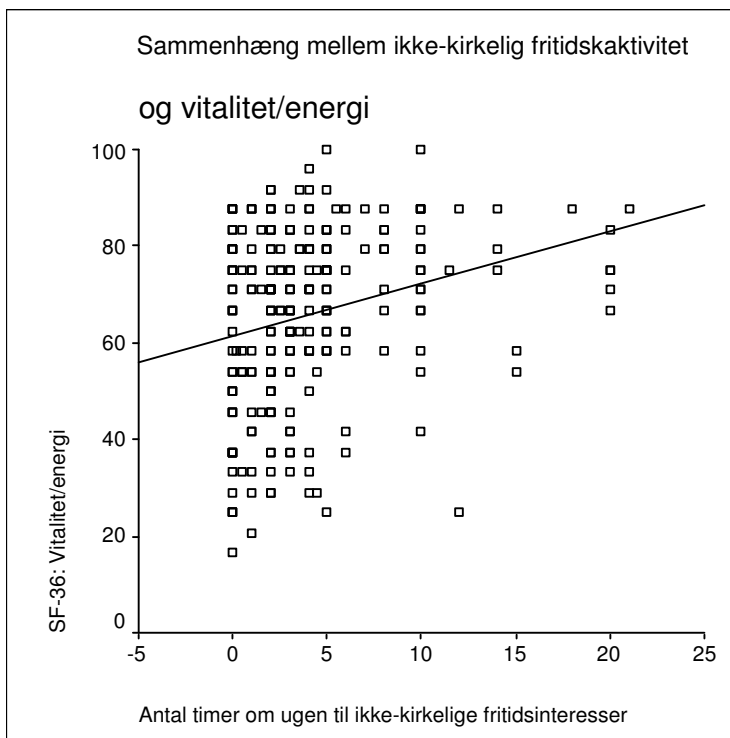
Den standardiserede fordeling ser således ud:

Figur 31

5.4.3. Analyse

Kun ét forhold, der er nævnt i afsnit 1.3, har betydning, og det er igen antal timer til ikke-kirkelige fritidsinteresser:

Figur 32

Note: Pearsons korrelationskoefficient = 0,26 ($p < 0,001$)

Vi ser en stærkt signifikant positiv sammenhæng i retning af, at med et stigende antal timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsinteresser stiger scoren på skalaen over vitalitet og energi.

6. Ønsket om at blive i embedet eller skifte job

I dette afsnit undersøger jeg først, om der er sammenhæng mellem scoren på de forskellige skalaer og personernes ønske om at (a) blive i embedet, (b) skifte embede inden pensionen eller (c) skifte embede hurtigt/finde anden beskæftigelse.

6.1. Alle skalaer betragtet under ét

I dette afsnit undersøger jeg dette spørgsmål: Når vi betragter fordelingen på alle 12 skalaer under ét, er der så signifikant forskel på præsternes score i tre grupper af præster: De, der ønsker (a) at blive i embedet, (b) at skifte embede inden pensionen eller (c) at skifte embede hurtigt/finde anden beskæftigelse?

Den multivariate variansanalyse resulterer i Wilks Lambda = 0,72 ($p < 0,001$). Det betyder, at når alle 12 skalaer betragtes under ét, så gælder det, at de tre præstegrupper har svaret forskelligt på skalaerne. Vi kan herefter se på resultaterne for de enkelte skalaer¹⁹, som viser, om den forventede sammenhæng gælder for alle skalaer?

¹⁹ Om nødvendigheden af én samlet test i stedet for 12 enkelttests se James H. Bray & Scott E. Maxwell, 1984: *Multivariate Analysis of Variance*, Sage Publications, s. 10ff. og Jürgen Borz, 1999: *Statistik für Sozialwissenschaftler*, Springer Verlag, s. 426 og 568.

Tabel 17: Nøgletal for multivariat variansanalyse af 12 skalaer

Afhængige variabler	Parameter	B	Standard- fejl	T	Signi- fikans	95% Konfidensinterval	
						Under- grænse	Over- grænse
Arbejds­mæssig udbrændthed (p<0,001)	Konstant	50,6	3,4	14,9	,000	43,9	57,4
	Blive i embede	-21,2	3,7	-5,7	,000	-28,5	-13,8
	Skifte inden pension	-13,5	3,8	-3,6	,000	-20,9	-6,0
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Personlig udb­rændthed (p<0,001)	Konstant	49,4	3,4	14,5	,000	42,7	56,1
	Blive i embede	-18,1	3,7	-4,8	,000	-25,4	-10,7
	Skifte inden pension	-10,8	3,8	-2,9	,005	-18,2	-3,3
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
(3-dækker-mellem) Krav i arbejdet: Emotionelle krav (p=0,379)	Konstant	59,8	3,5	17,0	,000	52,9	66,8
	Blive i embede	-3,2	3,8	-,8	,404	-10,8	4,4
	Skifte inden pension	-,2	3,9	-,1	,951	-7,9	7,4
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
(3-dækker-mellem) Arbejdets organisering: Indflydelse (p=0,017)	Konstant	62,5	3,1	20,2	,000	56,4	68,6
	Blive i embede	9,0	3,4	2,6	,009	2,3	15,6
	Skifte inden pension	5,3	3,4	1,5	,126	-1,5	12,0
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
(3-dækker-mellem) Krav i arbejdet: Krav om at skjule følelser (p=0,122)	Konstant	52,3	4,0	13,1	,000	44,4	60,1
	Blive i embede	-8,7	4,3	-2,0	,047	-17,3	-,1
	Skifte inden pension	-8,5	4,4	-1,9	,054	-17,2	,1
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Setterlind - kognitive stressreaktioner (p=0,015)	Konstant	41,5	4,6	9,0	,000	32,4	50,6
	Blive i embede	-14,5	5,0	-2,9	,004	-24,4	-4,6
	Skifte inden pension	-10,5	5,1	-2,1	,041	-20,5	-,4
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Setterlind - somatiske stressreaktioner (p=0,001)	Konstant	33,5	3,8	8,8	,000	26,0	41,1
	Blive i embede	-15,4	4,2	-3,7	,000	-23,6	-7,1
	Skifte inden pension	-10,6	4,2	-2,5	,013	-18,9	-2,2
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Setterlind - adfærdsmæssige stressreaktioner (p<0,001)	Konstant	35,2	4,2	8,4	,000	27,0	43,5
	Blive i embede	-18,0	4,6	-3,9	,000	-27,0	-9,0
	Skifte inden pension	-8,2	4,6	-1,8	,078	-17,3	,9
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
SF-36: Ændringer i generelt selvvurderet helbred (p=0,551)	Konstant	59,1	2,4	24,2	,000	54,3	63,9
	Blive i embede	2,3	2,7	,9	,384	-2,9	7,6
	Skifte inden pension	2,9	2,7	1,1	,276	-2,4	8,3
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,

Afhængige variabler	Parameter	B	Standard-fejl	T	Signifikans	95% Konfidensinterval	
						Undergrænse	Overgrænse
SF-36: Mentalt helbred (p<0,001)	Konstant	65,0	2,8	23,3	,000	59,5	70,5
	Blive i embede	16,8	3,0	5,5	,000	10,8	22,8
	Skifte inden pension	12,3	3,1	4,0	,000	6,2	18,4
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
SF-36: Generelt selv vurderet helbred (p=0,0,62)	Konstant	70,1	3,2	22,2	,000	63,9	76,3
	Blive i embede	6,4	3,4	1,9	,063	-,4	13,2
	Skifte inden pension	8,3	3,5	2,4	,019	1,4	15,1
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
SF-36: Vitalitet/energi (p<0,001)	Konstant	51,1	3,6	14,1	,000	44,0	58,3
	Blive i embede	19,5	4,0	4,9	,000	11,7	27,3
	Skifte inden pension	12,6	4,0	3,1	,002	4,7	20,6
	Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,

Note 1: Disse parametre er sat til 0 og fungerer som referencekategorier.

Note 2: Testresultatet for, om de tre præstegrupper scorer signifikant forskelligt på de enkelte skalaer (afhængige variabler) er anført som en p-værdi i kolonnen til venstre. Fire af disse er markeret med fed, da scorerne ikke er signifikant forskellige på disse skalaer. Kolonnen "Signifikans" indeholder også et testresultat. Det viser, om grupperne "Blive i embede" og "Skifte inden pension" er signifikant forskellig fra referencekategorien " Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse".

Vi ser som ventet, at de tre grupper af præster scorer signifikant forskellig på de fleste skalaer. Undtaget er dog (1) emotionelle krav i arbejdet, (2) krav om at skjule følelser i arbejdet, (3) generelt selv vurderet helbred og (4) ændringer i generelt selv vurderet helbred. På disse skalaer scorer de tre grupper *ikke* forskelligt!

6.2. Udvalgte skalaer

Man kunne udbygge analyserne i Tabel 17 ved at inddrage forklarende variabler, der blev annonceret i afsnit 1.3. Hermed kunne det undersøges, om forskellen mellem de tre præstegrupper både gælder for mænd og kvinder, og om præsternes alder samt antallet af timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsaktiviteter spiller en rolle i den forbindelse. Af pladshensyn har jeg dog valgt kun at gennemføre disse analyser for enkelte skalaer:

6.2.1. CBI: Personlig udbrændthed

Det viser sig, at tre af de fire²⁰ forhold har betydning for personernes score på denne skala:

Tabel 18: Nøgletal for variansanalyse af personlig udbrændthed

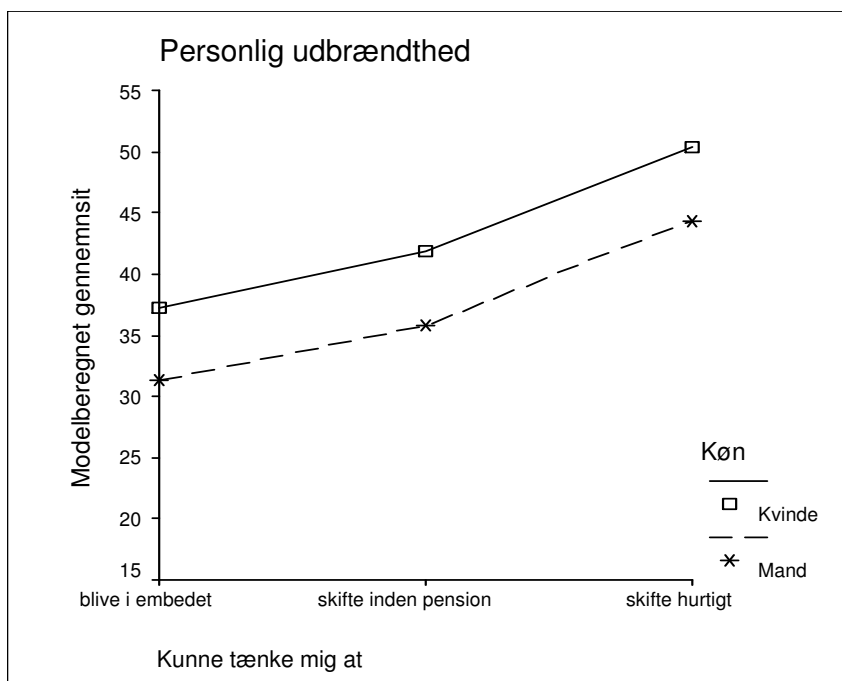
Parameter	B	Standard-fejl	T	Signifikans	95% Konfidensinterval	
					Under-grænse	Over-grænse
Konstant	46,6	3,5	13,3	,000	39,7	53,5
Blive i embede	-13,1	3,6	-3,7	,000	-20,2	-6,1
Skifte inden pension	-8,6	3,6	-2,4	,017	-15,7	-1,5
Skifte hurtigt / finde anden beskæftigelse	0 ²⁾	,	,	,	,	,
Ikke-kirkelig fritid ¹⁾	-,5	,2	-2,2	,030	-1,0	-,1
Kvinde	6,0	2,1	2,8	,005	1,8	10,2
Mand	0 ²⁾	,	,	,	,	,

Note 1: Antal timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsinteresser.

Note 2: Disse parametre er sat til 0 og fungerer som referencekategorier.

Note 3: Analysens forudsætning om homogene varianser for personlig udbrændthed inden for de 6 grupper af præster er opfyldt, idet Levenes test resulterer i $p = 0,27$.

Resultatet er illustreret i denne figur:

Figur 33

²⁰ Det forhold, der ikke har påviselig betydning, er alderen.

Note 1: Gennemsnitsværdierne er beregnet ud fra en model, hvis nøgletal fremgår af Tabel 18. Hermed ses bort fra tilfældige udsving, hvilket betyder, at den selvstændige betydning af (1) køn og (2) ønske om at skifte embede træder tydeligere frem.

Note 2: Skifte hurtigt indeholder både ønsket om (a) at skifte embede hurtigt og (b) finde anden beskæftigelse.

Resultatet svarer helt til det, vi så i afsnit 2.1.3, Tabel 3, blot udbygget med den nye variabel: Kvinderne scorer ca. 6 points højere end mændene, og der er en klar sammenhæng mellem udbrændtheden og ønsket om at forlade sit embede, da personerne, der ønsker at skifte embede hurtigt eller finde anden beskæftigelse, scorer 13,1 points højere end dem, der ønsker at blive i deres embede. Endvidere ser vi – stort set som i afsnit 2.1.3 – at for hver gang præsten får en time mere fritid til ikke-kirkelige aktiviteter, falder dennes scorer på skalaen alt andet lige med 0,5 points.

6.2.2. CBI: Arbejds­mæssig udbrændthed

Det viser sig, at to af de fire forhold har påviselig betydning:

Tabel 19: Nøgletal for variansanalyse af arbejds­mæssig udbrændthed

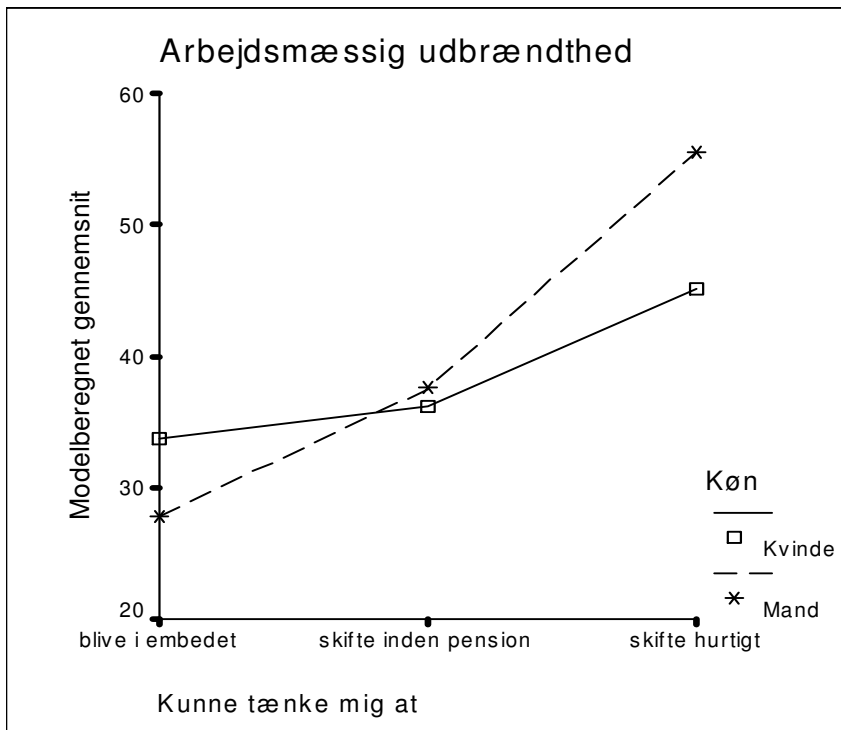
Parameter	B	Standard-fejl	T	Signifikans	95% Konfidensinterval	
					Unter-grænse	Over-grænse
Konstant	55,5	4,4	12,5	,000	46,8	64,2
Kvinde	-10,4	6,3	-1,7	,096	-22,8	1,9
Mand	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Blive i nuværende embede	-27,7	4,7	-5,8	,000	-37,0	-18,3
Skifte embede inden pension	-17,9	4,9	-3,7	,000	-27,5	-8,3
Skifte hurtigt/ finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Kvinde*Blive i embede	16,4	7,0	2,4	,019	2,7	30,1
Kvinde*Skifte embede inden pension	9,1	7,0	1,3	,196	-4,7	22,8
Kvinde*Skifte hurtigt/ finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Mand*Blive i embede	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Mand*Skifte embede inden pension	0 ¹⁾	,	,	,	,	,
Mand*Skifte hurtigt/ finde anden beskæftigelse	0 ¹⁾	,	,	,	,	,

Note 1: Disse parametre er sat til 0 og fungerer som referencekategorier.

Note 2: Analysens forudsætning om homogene varianser for arbejds­mæssig udbrændthed inden for de 6 grupper af præster er opfyldt, idet Levenes test resulterer i $p = 0,36$.

Til forskel fra Tabel 18 ser vi, at også interaktionsleddet 'køn*Skifte embede eller ej' er signifikant²¹. Det betyder, at sammenhængen mellem udbrændthed og ønsket om at skifte embede ikke er ens for mænd og kvinder, hvilket ses af denne figur:

²¹ Derfor skal hovedeffekten køn også med i modellen, selvom det ikke i sig selv er signifikant.

Figur 34

Når vi betragter begge kurver under ét, ser den samme logiske tendens som fra Figur 33 til, de præster, der ønsker at forlade deres embede føler sig mere udbrændte end dem, der ønsker at blive.

Endvidere ser vi, at hvis kvinderne ønsker at blive i embedet, så scorer de højere end mændene med hensyn til arbejds­mæssig udbrændthed, hvorimod de scorer lavere, hvis de ønsker at skifte hurtigt eller finde anden beskæftigelse. Vi kan hermed præcisere, hvordan sammenhængen mellem udbrændthed og ønsket om at skifte embede ikke er helt ens for mænd og kvinder. Sammenhængen er ikke så forskellig, at den har en forskellig retning for begge køn. Forskellen er blot, at kvinderne, der ønsker at blive i embedet generelt er mere udbrændte end mændene, mens kvinderne blandt dem, der vil skifte hurtigt eller til en anden beskæftigelse, er mindre udbrændte end mændene.

6.2.3. 3-dækker: Indflydelse på arbejdets organisering

En af de 3 baggrundsoplysninger gør en forskel med hensyn til denne skala:

Tabel 20: Nøgletal fra variansanalyse af Indflydelse på arbejdets organisering

(I) Kunne tænke mig at	(J) Kunne tænke mig at	Forskel på gennemsnit (I-J)	Standard-fejl	Signifikans	95%-Konfidensinterval	
					Undergrænse	Overgrænse
blive i nuværende embede	skifte embede inden pension	2,85	1,878	,390	-1,67	7,38
	skifte embede hurtigt/finde anden beskæftigelse	9,02 ¹⁾	3,151	,014	1,43	16,61
skifte embede inden pension	blive i nuværende embede	-2,85	1,878	,390	-7,38	1,67
	skifte embede hurtigt/finde anden beskæftigelse	6,17	3,195	,164	-1,53	13,87
skifte embede hurtigt/finde anden beskæftigelse	blive i nuværende embede	-9,02 ¹⁾	3,151	,014	-16,61	-1,43
	skifte embede inden pension	-6,17	3,195	,164	-13,87	1,53

Note 1: Forskellen er signifikant på 0,05 niveau. Ved sammenligningen mellem grupperne er der foretaget Bonferroni-kontrol, jf. Brosius, Felix, 1997: *SPSS CHAID: Statistische Datenanalyse für Segmentierungsmodelle und Database Marketing*, International Thomson Publishing, s. 166-177.

Vi ser, at der kun er signifikant forskel på skalaværdierne for ydergrupperne "blive i nuværende embede" og "skifte embede hurtigt/finde anden beskæftigelse", idet sidstnævnte ligger 9 points højere end førstnævnte.

6.2.4. Adfærdsmæssige stressreaktioner

Det viser sig, at to af de tre forhold har betydning for præsternes score på denne skala:

Tabel 21: Nøgletal fra variansanalyse af Setterlind - adfærdsmæssige stressreaktioner

Parameter	B	Standard-fejl	T	Signifikans	95% Konfidensinterval	
					Undergrænse	Overgrænse
Konstant	37,3	4,0	9,4	,000	29,4	45,1
Ikke-kirkelige fritidsinteresser ¹⁾	-,9	,3	-3,0	,003	-1,5	-,3
Blive i embede	-14,8	4,3	-3,4	,001	-23,2	-6,3
Skifte inden pension	-7,6	4,3	-1,8	,080	-16,1	,9
Skifte hurtigt/finde anden beskæftigelse	0 ²⁾	,	,	,	,	,

Note 1: Antal timer om ugen til ikke-kirkelige fritidsinteresser.

Note 2: Denne parameter er sat til 0 og fungerer som referencekategorier.

Vi ser igen, at holdningen til at skifte embede har stærk sammenhæng med scoren på denne skala. Endvidere betyder et stigende antal timer til ikke-kirkelige fritidsinteresser, at man scorer lavere på de adfærdsmæssige stressreaktioner.

6.3. Skalaernes betydning for at skifte embede

I dette afsnit vil jeg undersøge, hvilke af skalaerne, der betyder mest for, om man ønsker at skifte embede eller ej. Analysen bliver så at sige vendt om i forhold til afsnit 6.1 således, at de 12 skalaer betragtes som mulige forklarende variabler i forhold til spørgsmålet om præsterne ønsker at skifte embede, der følgelig er afhængig variabel i en multinominal logistisk regression.

Tabel 22: Oddskvoter, der angiver chancen for, at en person tilhører en af de tre grupper: (a) dem, der vil blive i embedet, (b) dem, der vil skifte embede inden pensionen eller (c) dem, der vil skifte embede hurtigt/finde anden beskæftigelse

Forklarende variabler	Oddskvoter		
	Blive i embede / skifte hurtigt	Skifte inden pen./ skifte hurtigt	Blive i embede / skifte inden pen.
CBI: Arbejds-mæssig udbrændthed (p < 0,001)	0,92 ***	0,96 *	0,95 ***
SF-36: Generelt selvvurderet helbred (p = 0,013)	0,99 -	1,01 -	0,97 **

Note: "Læsningen" af tabellen er ikke umiddelbart indlysende og skal derfor forklares med et eksempel: Betydningen af oddskvoten på 0,92 for "Arbejds-mæssig udbrændthed" kan beskrives sådan, at for hver gang personerne har et point mere på skalaen, "stiger" chancen for at de tilhører "dem, der ønsker at blive i embedet" i stedet for "dem, der ønsker at skifte job hurtigt" faktoren 0,92, dvs. den falder. Hermed er angivet et "rentes-rente-princip" som betyder, at for hver gang personerne har et point mere, falder deres chance for at tilhøre "dem, der vil blive" med 8% i forhold til "dem, der ønsker at skifte job hurtigt".

Vi hæfter os først ved, at kun to af de 12 skalaer har signifikant betydning, når man vil forklare, om en præst tilhører den ene, den anden eller den tredje gruppe. Dernæst ses, at alle fire signifikante sammenhænge²² i tabellen har kvoter under 1,00. Dvs. at med et stigende pointtal på skalaerne falder sandsynligheden for at tilhøre den gruppe, der er nævnt over divisionstegnet sammenlignet med sandsynligheden for at tilhøre gruppen under, jf. tabellens note.

Det er umiddelbart forståeligt, at med stigende arbejds-mæssig udbrændthed bliver det mere sandsynligt, at man vil skifte hurtigt frem for at blive i embedet (1. kolonne med oddskvoter), at man vil skifte hurtigt fremgår at skifte inden pensionen (2. kolonne), og at man vil skifte inden pension frem for at blive (3. kolonne).

Da høje værdier på "generelt selvvurderet helbred" udtrykker et bedre helbred end lave værdier, kan det umiddelbart undre, at et bedre selvvurderet helbred øger sandsynligheden for at ville skifte inden pensionen frem for at ville blive i embedet (3. kolonne). Det kan dog tolkes sådan, at det kræver en vis følelse af godt helbred at turde kaste sig ud i et embedsskift frem for at blive, hvor man er.

²² Det er dem, der er markeret med en eller flere *. * betyder at p < 0,05; ** betyder, at p < 0,001 og *** betyder, at p < 0,001.